

Julkiset ja yksityiset kyydit samalle tarjottimelle

- 9.00 Tervetuloa - tilaisuuden avaus, *Jenni Eckhardt, VTT*
Julkiset ja yksityiset kyydit samalle tarjottimelle – kohti resurssiviisaita liikkumispalveluita, *Heikki Sorasahi, Sitra*
Esittelyssä uudet alueelliset liikkumisen kokeilut
Itä-Uusimaa: Hanna Linna-Varis, Porvoo ja Suvi Peltola, Loviisa
Etelä-Savo: Marko Tanntu, Etelä-Savon maakuntaliitto
Pirkanmaa: Kaisa Karhula, Tuomi Logistiikka
Digitaalisella alustalla skaalautuvia ja joustavia liikkumispalveluja
Johanna Taskinen, Kyyti Group
Peitsa Turvanen, Vinka
Jaakko Rintamäki, Sitowise
Juha Laakso, Infotripla
Hankkeen tutkimustulokset
Kokeilujen vaikutusarviointi, Arttu Lauhkonen, VTT
Liikkumispalveluiden hankinta, Maria Merisalo, VTT
Suosituksset ja johtopäätökset, Jenni Eckhardt, VTT
- 12.00 Tilaisuus päättyy

KOHTI RESURSSIVIISAITA LIKKUMISPALVELUITA

Heikki Sorasahi, 9.10.2019

5 tärkeää Sitrasta

1. Eduskunnan lahja 50-vuotiaalle Suomelle.
2. Riippumaton tulevaisuustalo: ennakoija, herättelijä, visionääri, kehittäjä, kokeilija, yhteistyökumppani, kouluttaja ja verkottaja.
3. Toiminta rahoitetaan peruspääoman ja sijoitusten tuotoilla.
4. Visiona Suomi, joka menestyy kestävän hyvinvoinnin edelläkävijänä.
5. Vision alla kolme teemaa, 7 avainaluetta ja kymmeniä hankkeita.

+1 erittäin tärkeä

Tulevaisuustyö on yhteistyötä!

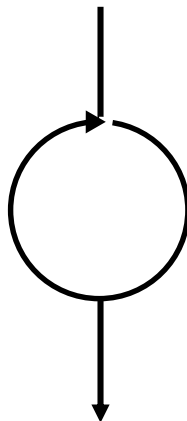
LINEAARI- TALOUS

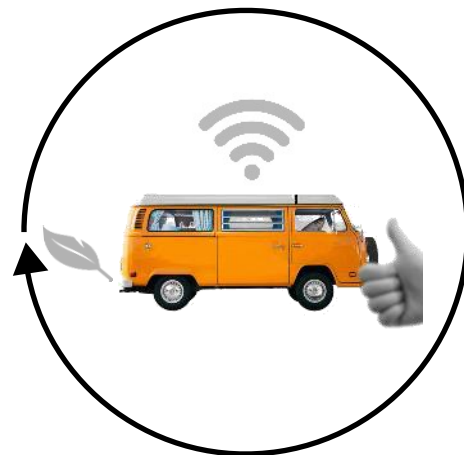
92-98%
1.5/5

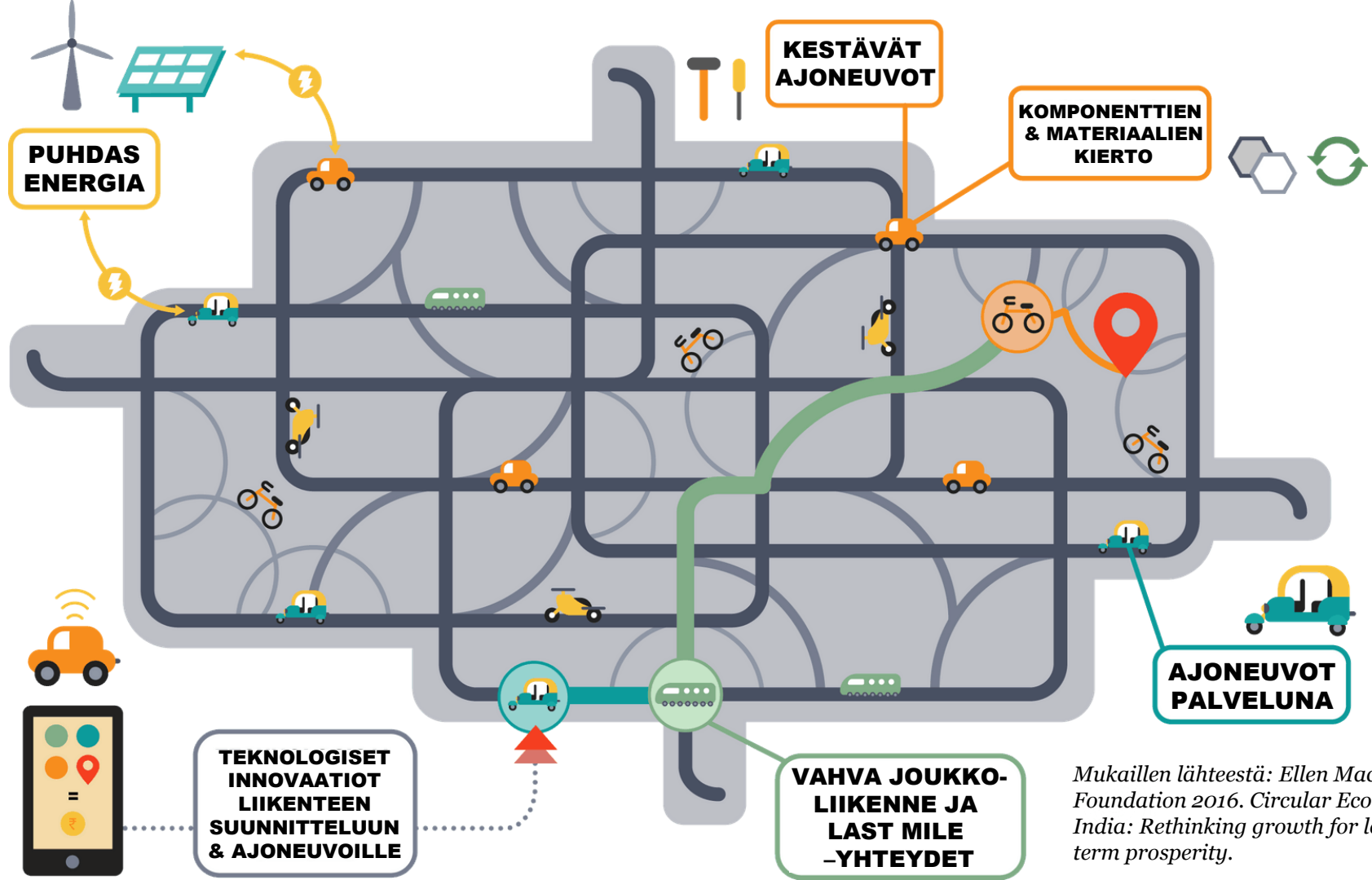
KIERRÄTYS- TALOUS

KIERTO- TALOUS

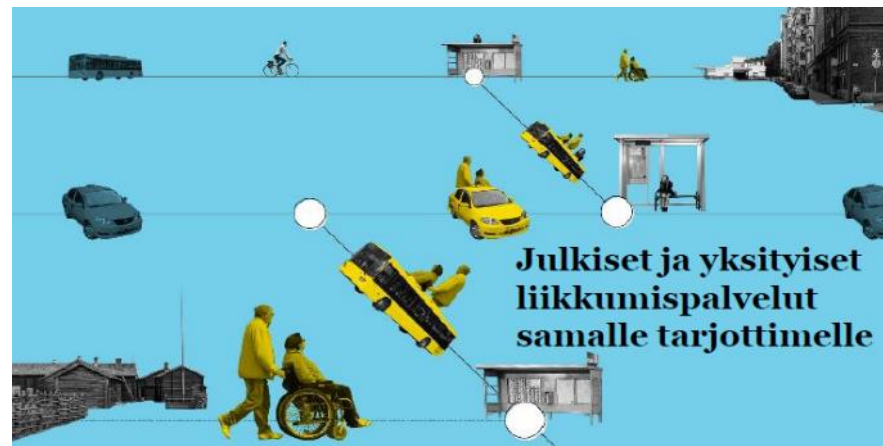
SITRA

Mukaillen lähteestä: Ellen MacArthur Foundation 2016. Circular Economy in India: Rethinking growth for long-term prosperity.

tem.fi/liikenteen-kasvuohjelma

Open Arctic MaaS

*Strateginen yhteistyö ja ratkaisut
liikkumispalveluiden edistämiseksi Pohjois-
Suomen kuntien ja matkailukeskusten välillä.*

www.arcticmaas.fi; #ArcticMaaS

Julkiset ja yksityiset kyydit samalle tarjottimelle ("Alpio") –hankkeen yhteistyötahot

Tavoitteet eri kohderyhmien näkökulmasta

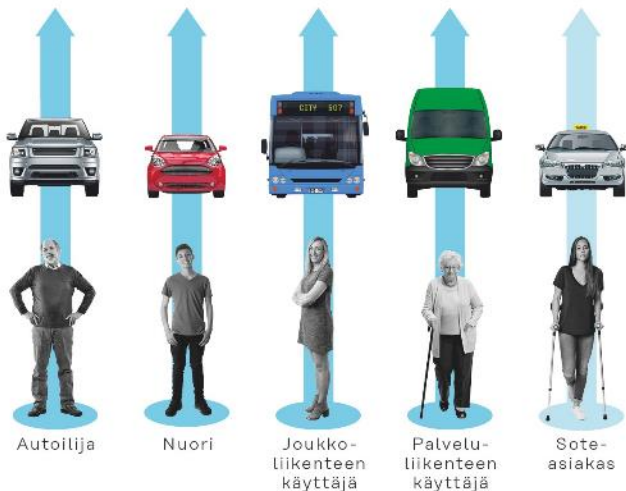
Asukkaat: Uudet ja olemassa olevat liikkumisen palvelut helposti asukkaiden saataville.

Liiketoiminta: Lisää elinvoimaa uusista liikkumisen palveluista ja teknologiasta.

Julkisen sektorin päättäjät: Pienemmät kustannukset ja päästöt.

NYKYTILA

ALUEIDEN SAAVUTETTAVUUS
LIIKKUMISEN PALVELUTASO
HARVAAN ASUTUILLA SEUDUILLA
AJONEUVOJEN TÄYTTÖASTEET

LIIKKUMISEN KUSTANNUKSET
**KASVIHUONE-
KAASUPÄÄSTÖT**

TULEVAISUUS

● Itsemaksava asiakas   ● Yhteiskunnan tukema asiakas

Kuva: Sitra, VTT ja muut hankekumppanit 2019.

SITRA

**HYVÄÄ
HUOMISTA,
SUOMI!**

Kiitos!

hso@sitra.fi

040 572 9512

sitra.fi | seuraavaerä.fi

@sitrafund

SITRA

Loviisan Kyläkyty-kokeilu 14.1.-28.6.2019

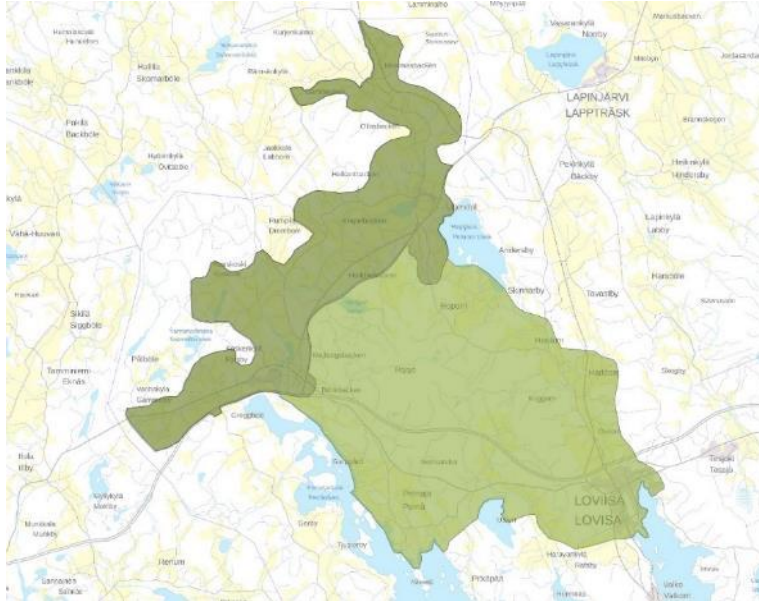

KYLÄKYTY
Byaskjussen

Suunnitteluinsinööri Suvi Peltola
7.10.2019

Kyläkyydin kokeilualueet

- Liikennöintialue Liljendal–Koskenkylä–Vanhakylä-alue 14.1.2019 alkaen
- Laajennettiin 21.2.2019 alkaen kattamaan Pernajan kirkonkylä, Hopom, Haddom ja Kuggom sekä Loviisan keskusta.
- Palveluajat arkena aamuisin klo 5.15–7.15 ja iltaisin klo 16–19.
- Alueella n. 6 000 taloutta.

Kyläkyödin tavoitteet

- Aluksi:
Liityntäliikenneyhteyksien parantaminen Vanhankylän pikavuoropysäkeiltä vt 7:ää itään ja länteen.
- Myöhemmin myös:
Liityntäliikenne Loviisan keskustasta vt 7:n pikavuoropysäkeille, harrastus- ja asiointikäyttö.

Markkinointiesimerkkejä kokeilun alussa

Loviisan kaupunki - Lovisa stad
13. tammikuuta · 🌐

Huomenna ne starttaavat: Kyläkytyi ja Harrastebussit! Kyläkytyi Liljendal-Vanhakylä-akselilla, Harrastebussi kurvaa Tejoelta keskustan, Pernajan kirkonkylän ja Koskenkylän kautta Vanhakylään.

Tutustu liikennekokeiluihimme kaupungin verkkopalvelussa ja hyppää kyytiin:
[https://www.loviisa.fi/asuminen-ja-ymparis.../harrastebussi/...](https://www.loviisa.fi/asuminen-ja-ymparis.../harrastebussi/)
Näytä lisää

KYLÄKYTYI
Byaskjussen

Kokeile Kyläkytyä!

Hei sinä Liljendal–Koskenkylä–Vanhakylä-alueella asuva, testaa uudenlaista kimppekyytiä. Voit tilata ja maksaa kyytisi Kyyti-sovelluksella.

Kyläkytyi kulkee alueellasi arkaamuina ja -iltoina. Kyyti maksaa 5 euroa, tarjoukoodilla **kkloviisa** saat kaksi ilmaista kyytiä.

Kyläkytyi-kokeilu on osa Sitran vetämää alueellisen liikkumisen palveluiden kehityshanketta.

SITRA

PORVOO BORGÅ

Loviisan kaupunki - Lovisa stad
31. tammikuuta · 🌐

Kokeile sinäkin Kyläkytyä! Me koeajoimme tänään Kyläkytyä Liljendalissa. Varaaminen oli helppoa ja matka sujui niin kuin piti. Tiedotteessa kerrotaan tarkemmin, miten sinäkin voit käyttää palvelua. Kyläkytyi toimii Liljendal-Koskenkylä-Vanhakylä -alueella.

<https://www.loviisa.fi/kylakyyti/>

Prova också du på Byaskjussen! Vi åkte idag med Byaskjussen i Liljendal. Bokningen gick bra och färdens löpte som den skulle. Läs mer i meddelandet hur du kan använda tjänsten. Byaskjusse... [Näytä lisää](#)

Markkinointiesimerkkejä palvelun laajennettua

 Loviisan kaupunki - Lovisa stad
12. helmikuuta · 🌐

Tykkää sivusta

Kyläkytti laajenee ja kehittyy. Liikennöintialuetta ollaan kehittämässä keskustan suuntaan ja voit maksaa myös kausi- tai seutulipun avulla.

Byaskjussen utvidgas och utvecklas. Bussen börjar trafikera åt centrumhållet i framtiden. Nu kan du också använda säsong- eller regionkort för att betala.

LOVIISA.FI

Kyläkyttiin pääsee nyt myös kausi- ja seutulipuilla - Loviisan kaupunki

KYLÄKYTTI
Byaskjussen

Kokeile Kyläkyttiä – liikennöintialue laajeni!
Prova på Byaskjussen – trafikeringsområdet utvidgades!

Hei sinä Pernajan kirkonkylän, Hopomin ja Haddom-Kuggomin alueella asuva, nyt voit testata uudentaista kimpakyytiä. Kyläkytti kulkee alueellasi arkaamuina klo 5.15–7.15 ja -iltoisin klo 16–19.

Hej du som bor på området Pernå kyrkby, Hopom och Haddom-Kuggom, nu kan också du prova på en ny slags samåkningstjänst. Byaskjussen trafikerar på ditt område vardagsmorgnar kl. 5.15–7.15 och -kvällen kl. 16–19.

Voit tilata ja maksaa kyytisi Kyyti-sovelluksella. Kyyti maksaa 5 euroa, tarjousoodolla **kkloviisa** saat kaksi ilmaista kyytiä. Kyyti on ilmainen myös Loviisan kaupunkilipulla ja itä-Uudenmaan seutulipulla.

Du kan beställa och betala din färd med appen Kyyti. Färden kostar 5 euro. Med rabattkoden **kkloviisa** får du två avgiftsfria färder. Färden är gratis även med Lovisa stadsbiljet och Östra Nylands regionbiljet.

Kyläkytti-kokeilu on osa Sitran vetämää alueellisen liikunnan palveluiden kehityshankeita. Försök med Byaskjussen är en del av ett utvecklingsprojekt för regionala mobilitätstjänster som leds av Sitra.

 SITRA PORVOO BORGÅ

Suvi Peltola 7.10.2019

Kyläkyyti-kokeilu

Ennen kokeilua

- Useita Loviisan keskustan kautta ja vt 6 pitkin kulkevia bussivuoroja lakkautetaan.

Kokeilun aikana

- Matkustajan kannalta tilattava Kyläkyyti helpottaa liityntäliikennettä.
- Liikennöitsijä saa lisäliikennettä ja sovelluksen avulla kerättyä samaan suuntaan matkustavat.

Kokeilun jälkeen

- Kesän ajan ylimääräinen aamubussivuoro keskustan liityntäliikenteessä.
- Kouluaikana markkinaehtoisia aamubusseja.
- Matkustajat löytäneet muita matkustustapoja.

Kokemukset Kyläkyyti-pilotista

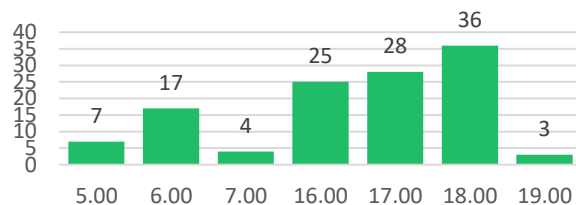
- Kohderyhmän tavoittaminen haastavaa laajasta markkinoinnista (suorapostitukset, some, verkkosivu, ilmoitukset, tiedotteet) huolimatta.
- Käyttäjämäärät ja kyytien yhdistelyaste jäivät odotettua pienemmiksi.
- Käyttäjäpalaute positiivista.
- Palvelulle tuli vakiokäyttäjiä, jotka toivoivat jatkoa.
- Käyttäjämäärä lisääntyi kokeilun loppua kohden.

Käyttäjämäärät

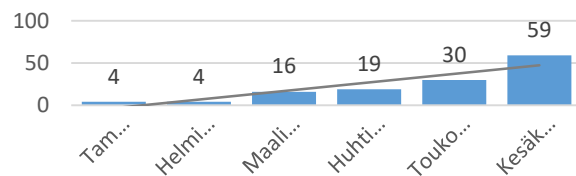
2019	vk	Maanantai	Tiistai	Keskiviikko	Torstai	Perjantai	Yhteensä
TAMMI	3						0
	4			1			1
	5				3		3
HELMI	6						0
	7	1	1				2
	8					1	1
	9				1		1
MAALIS	10			1	2		3
	11	1		2	1		4
	12	1	1	1	1		4
	13	1		1	2	1	5
HUHTI	14			2	1	1	4
	15		1	4	1	1	7
	16		1	3			4
	17		1		3		4
	18				1	2	3
TOUKO	19	3	1	2	1		7
	20		1	2	2	1	6
	21	1		3	1	1	6
	22	3	1	2	2		8
KESÄ	23	2	1	3	1	2	9
	24	3	5	3	5	3	19
	25	4	5	3	2	3	17
	26	2	3	1	5	3	14
Yhteensä		22	22	34	35	19	132

KYLÄKYYTI
Byaskjussen

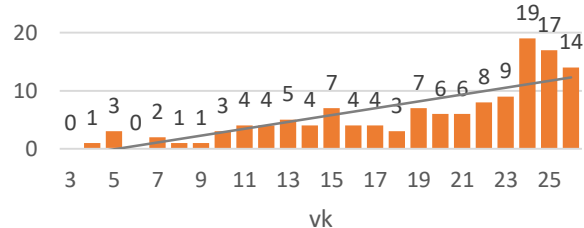
Kyytien määrä tunneittain

Matkustajamäärät kuukausittain

Matkustajamäärät viikoittain

Kyläkyydin jatko Loviisassa?

- Kyläkyyti ei tässä muodossa jatku.
- Henkilöliikenteen kokonaisselvitys menossa.

Kysymyksiä? Kiitos!

Kyläkyty PORVOOSSA

KYLÄKYTY
Byaskjussen

Porvoossa parannettiin haja-asutusalueiden joukkoliikennettä Sitran tukemana kokeiluna

- Kokeilukohde 01/05 2019 Porvoon pohjoiset kylät, siivu Askolan eteläosaa, nauhamainen rakenne teiden varsilla, noin 15 asukasta/ha; yhteensä noin 3 – 4000 asukasta.
- Uudenlainen joukkoliikennekonsepti.
- Pieni kutsubussi ja tilataksi, helppo kyyti-aplikaatio, kohderyhmänä nuoret 10 – 20 vuotiaat harrastematkoilla.
- Pitkän tähtäyksen tavoitteena markkinaehtoinen kannattavuus!
- Sitran rahoitus keväällä 2019!

Työn tuloksia talven ja kevään 2019 ajalta!

- ✓ Applikaatio helppo, samoin muutosten tekeminen.
- ✓ Heti löytyi muutamia kymmeniä heviuusereita, ja saman verran satunnaisia käyttäjiä. Mutta lisää olisi ollut hyvä saada – päivittäin noin 5 matkustajaa
- ✓ Uudet järjestelmät vaativat runsaasti mainontaa ja tiedottamista – jatkuvasti!
- ✓ Käyttäjät ovat hyvin tyytyväisiä!

Aito kaappaus some-keskustelusta:

Virallinen tiedotus tarvitsee tuekseen muutakin pöhinää!

Just tulin Porvoosta kotio Askolantielle. Hyvin toimi ajamaan tuu kyyti. Bussikortin omaavalta vähän vajaa 6€ pihaan ajettuna.

Tykkää · Vastaa · 21 t

millainen bussikortti pitää olla että saa tuohon hintaan?

Tykkää · Vastaa · 20 t

Minulla on Itä-Uudenmaan seutulippu kun Porvoossa töissä.

Tykkää · Vastaa · 20 t

Yritin, mutta sovellus ilmoitti, että kaikki autot on ko. ajankohtana varattuja. Ilmeisesti ainakin toissa perjantai oli suosittu aika.

Tykkää · Vastaa · 21 t

Toivottavasti olisi käyttäjiä! Nuoretkin pääsee käymään Porvoossa helpommin 😊 täytyy joku kerta kokeilla itsekin 👍

Tykkää · Vastaa · 20 t

🚶 Mistä se kyyti lähtee linja-autoasemalta, jos siitä tilaa lähden? Nimittäin lämpen jos neuvoo käyttämään

Markkinointi vaatii jatkuvia ponnistuksia!

- ✓ Asiakkaiden houkuttelu palveluun, joka on lähes ilmaista ja palvelutaso taksin luokkaa, on yllättävän vaikeaa.
- ✓ Logo, nettisivut, face, haastattelu, laatikkojakelut, mainoksia kaupungin toimipisteissä, ostettu mainos....kaikkea on kokeiltu.
- ✓ Nuoriso näyttää löytäneen palvelun parhaiten.
- ✓ Nuorison ilmastomyönteiset kannat eivät vielä realisoidu käytännön valintoihin?

Kyläkytyi säästää kuljetusrumbalta - Lisää käyttäjiä toivotaan

UUTISET 7.4.2019 14:39

– Kyläkytyi on toimiva ja hyvä idea, että vähän syrjäisemmälläkin alueella asuvat pääsevät liikkumaan paremmin, Nina Elg kertoo.

Kuvaaja: Merja Forsman

PORVOO-LOVIISA Puoli-ilmainen kyläkytyi kuljettaa Porvoossa arki-iltaisin muutamalla eurolla vaikka kotiovelle saakka. Toimittaja hyppäsi bussiin ja testasi, mistä on kyse.

K ling. Pieni oranssi sovellus kilahtaa puhelimen näytölle. Kytyi! on ladattu. Olen ajatellut testata Porvoos- ja Loviisassa toimivaa Kyläkytyiä.

Kyseessä on puolivuotinen Sitran rahoittama kokeilu, jossa yritetään löytää houkuttelevia vaihtoehtoja yksityisautoilulle ja helpottaa harvemmin asutuilla alueilla elävien liikkumista.

Sen avulla voi kulkea Porvoossa 3–5 eurolla pohjoisiin kyliin silloin, kun bussit eivät enää liiku. Mutta toisin kuin bussit, Kyläkytyi vie ovelta ovelle.

KYLÄKYTYI Byaskjussen

Porvoo - Borgå

22. maaliskuuta kello 11.15 · 🌐

Saksalassa asuva Pakkasen perhe on ihastunut Kyläkytyiin. Pakkaset käyttävät Kyläkytyiä vähintään kerran viikossa. Perheen arki-illat pyörivät lasten harrastusten ympärillä. Kyläkytyillä nuoret pääsevät itsenäisesti mm. voimistelu-, paini- ja jenkkifutistreeneihin. Vanhemmat säästävät parisensataa ajokilometriä ja useita kaupungilla notkumisen tunteja viikossa. <https://www.porvoo.fi/kylakyyti>

Familjen Pakkanen från Saxby har blivit förtjust i Byaskjussen. Familjen använder Byaskjussen minst en gång i veckan. Familjens vardagkvällar går till barnens intressen. Med Byaskjussen kan de unga självständigt ta sig till t.ex till träningar inom gymnastik, brottning och Amerikansk fotboll. Föräldrama sparar ett par hundra kilometer och flera timmar onödig tid på stan i veckan.

<https://www.borga.fi/byaskjussen>

ORGÅ

Kyläkyyti – alue laajeni syksyllä 2019

Kokeilun myönteiset tulokset kannustivat jatkamaan toimintaa alueeltaan laajennettuna ja monipuolistettuna – kyydin voi tilata myös puhelimitse ja maksaa prepaid-kortilla. Alustavasti näyttää siltä, että uusia matkustajia on saatu mukaan!

Kyläkyytijärjestelmä tarjoaa mahdollisuuden tehdä asiointimatkoja siten, että asiakas saa aikataulun joustavuuden hyväksymällä etua matkan yhdistävyydessä. Tarjolla EKO-kyyti, joka on edullisempi kuin tavallinen; pitää vain hyväksyä omasta alkuperäisestä toiveesta poikkeava aikataulu.

Onko Kyläkyydillä tulevaisuutta?

Kyläkyytiä kehitetään jatkuvasti!

KYLÄKYITI
Byaskjussen

Hanke osuu juuri kaupungin strategisiin tavoitteisiin vähähiilisen liikkumisen, liikenteen digitalisaation, palvelukyläkonseptin ja lapsiystävällisen kunnan suhteen.

Tilaukseen ja maksamiseen uusia välineitä, hinnoittelu ketterää.
Mutta tiedottamista ja markkinointia tarvitaan! Ihminen oppii ja omaksuu uusia asioita hitaasti.

Askola on innolla mukana, Ely luvannut tukea – kannatti kehittää!

KYLÄKYTY
Byaskjussen

<https://www.porvoo.fi/kylakyyti>

Etelä-Savon henkilöliikennejärjestelmän uudistaminen (Etelä-Savon ALPIO)

Marko Tantt

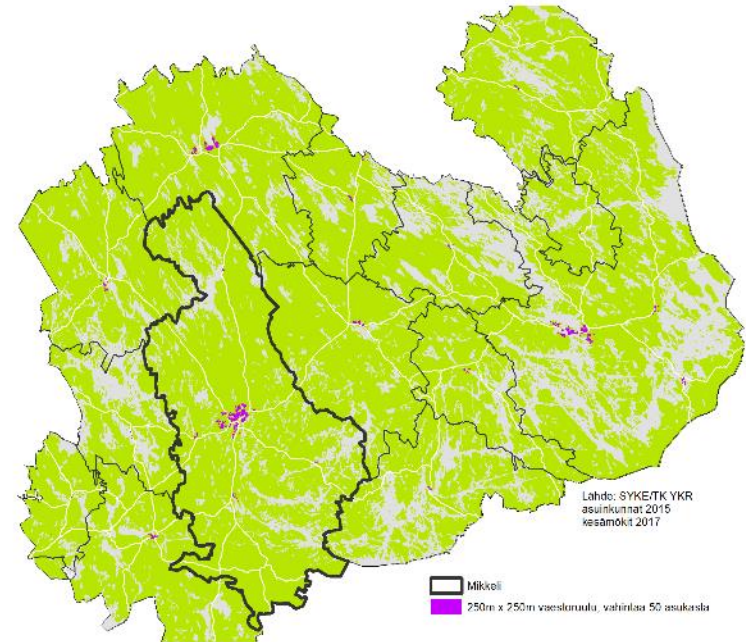
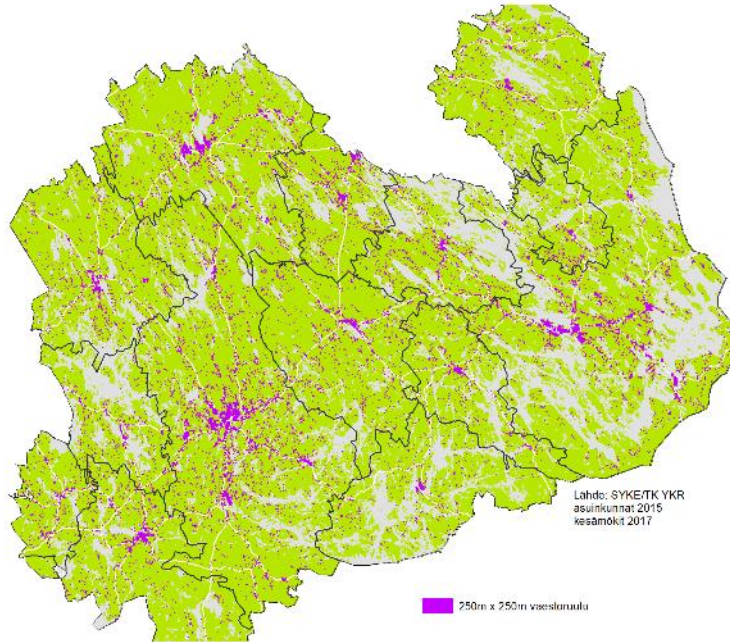
Etelä-Savon maakuntaliitto

Julkiset ja yksityiset kyydit samalle tarjottimelle 9.10.2019

Etelä-Savo henkilöliikenteen toimintaympäristönä

Etelä-Savon väestön siirtuminen

250m-ruudut, joissa väh. 50 asukasta

- Julkisesti tuettuun henkilöliikenteeseen noin 30 milj./v, sote-kuljetuskustannukset kasvavat n. 10%/v
- Mikkeliissä asukkaita 54 000, maakunnassa 144 000
- Mikkeliissä sote-kuljetusasiakkaita noin 1200, jotka ajavat noin 40 000 matkaa/v

Pilotin isot tavoitteet

- Sote-kuljetuksiin liittyvän prosessin kehittäminen kokonaisuudessaan (kuljetusoikeudet, palveluneuvonta, ohjeet, tilaus, välitys ja yhdistely)
- Sote-kuljetuksiin käytettävien ajoneuvojen käytön tehostaminen ja näin saatavat säästöt sekä ympäristöhyödyt.
- Avatut sote-kydyt uusi mahdollisuus itse maksaville asiakkaille.
- Saada tietoa ja kokemuksia maakunnallisen liikkumisalustan ja kyytien välitys- ja yhdistelykeskuksien rakentamiseksi. Tai jopa jatkaa suoraan pilottien jälkeen maakunnallisen toiminnan kehittämistä. (maakuntaudistus)

Pilotoidut kuljetuspalvelut, helmikuu-kesäkuu 2019

Kuljetuspalvelu	Nykykäytäntö	Pilotin tavoite	Pilotissa toteutui
Päiväautot	Kyytineuvo välittää kuljetukset.	Kyytineuvo välittää kuljetukset. Autojen käytön tehostaminen.	3 päiväauto uudessa välitysjärjestelmässä
Moppe- palveluliikenne	Reitti- ja aikataulupohjainen palvelu, jossa pienet poikkeamat mahdollisia kutsusta. Kutsut kuljettajille.	Toinen autoista kutsupohjaiseksi sovittuina aikoina. Kutsupohjaisen palveluliikenteen kehittäminen ja testaaminen. Yhdistetään itsemaksavat ja sote-asiakkaat	1 palveluauto kutsuohjauksessa
Sote-kyydit takseilla	Kyytineuvo välittää ja yhdistelee kyydit arkisin 7-17, muina aikoina välitystoiminta Etelä-Savon taksin välityskeskuksesta. Manuaalinen yhdistely.	Kasvattaa yhdistelyastetta, tehostaa kyytien välitystä. Tehostaa autojen käyttöä. SOTE-taksit mukaan ja itsemaksavien asiakkaiden yhdistely sotekyyteihin. Automaattinen yhdistely.	1 sote-taksi uudessa välitysjärjestelmässä

Pilotin haasteet ja ongelmat:

- Voimassa olevat autoilijasopimukset, jonka seurauksena pilotti jäi pieneksi ja laihaksi → sopimuksen tulisi mahdollistaa toiminnan kehittäminen ja pilotointi
- Autoilijoiden suhtautuminen ja asenteet pilottiin sekä uuteen teknologiaan
- Kahden välitysjärjestämän käyttö pilotin aikana
- Järjestelmän kehitystyö pilotin aikana puutteellista ja hidasta, kehitystyön haasteellisuus
- Nykyinen lainsäädäntö ja toimintatavat estävät toiminnan tehostamisen ja eri kuljetusten yhdistämisen (esim. koulu, sote, kela, hoitolaitossiirrot, itsemaksavat)

Mitä saatiin pilotista:

- Essoten alueen kunnissa on herätelty uusia ajatuksia, että voitaisiinko nämä järjestää toisin ja tehokkaammin?
- Nykyistä autokapasiteettiä ja käyttöasteita pystytään tehostamaan
  - Meno- paluukuljetukset, tyhjänä ajaminen minimiin, auton kapasiteetin tehostaminen
  - Kutsuohjattava palveluliikenne on tulevaisuutta Mikkeliissä sekä automäärän kasvattaminen seuraavassa kilpailutuksessa?

Vertailu ajatetuista kyydeistä pilotin ajalta (2019) ja samalta ajankohdalta vuodelta 2018

Päiväauto 1				Päiväauto 2			
	2018	2019	%		2018	2019	%
maalis 12-31pv	321	358	11,5	maalis 12-31pv	366	438	19,7
huhti	413	439	6,3	huhti	484	575	18,8
touko	438	518	18,3	touko	561	587	4,6
kesä 1-14pv	188	231	22,9	kesä 1-14pv	228	291	25,9
YHTEENSÄ	1360	1546	13,7	YHTEENSÄ	1639	1891	15,4
Päiväauto 3				Sote-taksi			
	2018	2019	%		2018	2019	%
maalis 12-31pv	399	497	24,6	maalis 12-31pv	316	257	-18,7
huhti	558	679	21,7	huhti	510	420	-17,6
touko	627	671	7,0	touko	500	398	-20,4
kesä 1-14pv	249	306	22,9	kesä 1-14pv	128	120	-6,3
YHTEENSÄ	1833	2153	17,5	YHTEENSÄ	1454	1195	-17,8

Kiitos!

Marko Tantt

Etelä-Savon maakuntaliitto

marko.tantt(a)esavo.fi

Markku Pulkkinen

ESSOTE

markku.pulkkinen(a)essote.fi

Alueellisen liikkumisen kokeilu Pirkanmaalla

Foorumitilaisuus 9.10.2019

Tavoitteena oli...

... testata uudenlaista digitaalista alustaa käytännössä

... avata yhteiskunnan korvaamia kuljetuksia ns. itse maksaville asiakkaille.

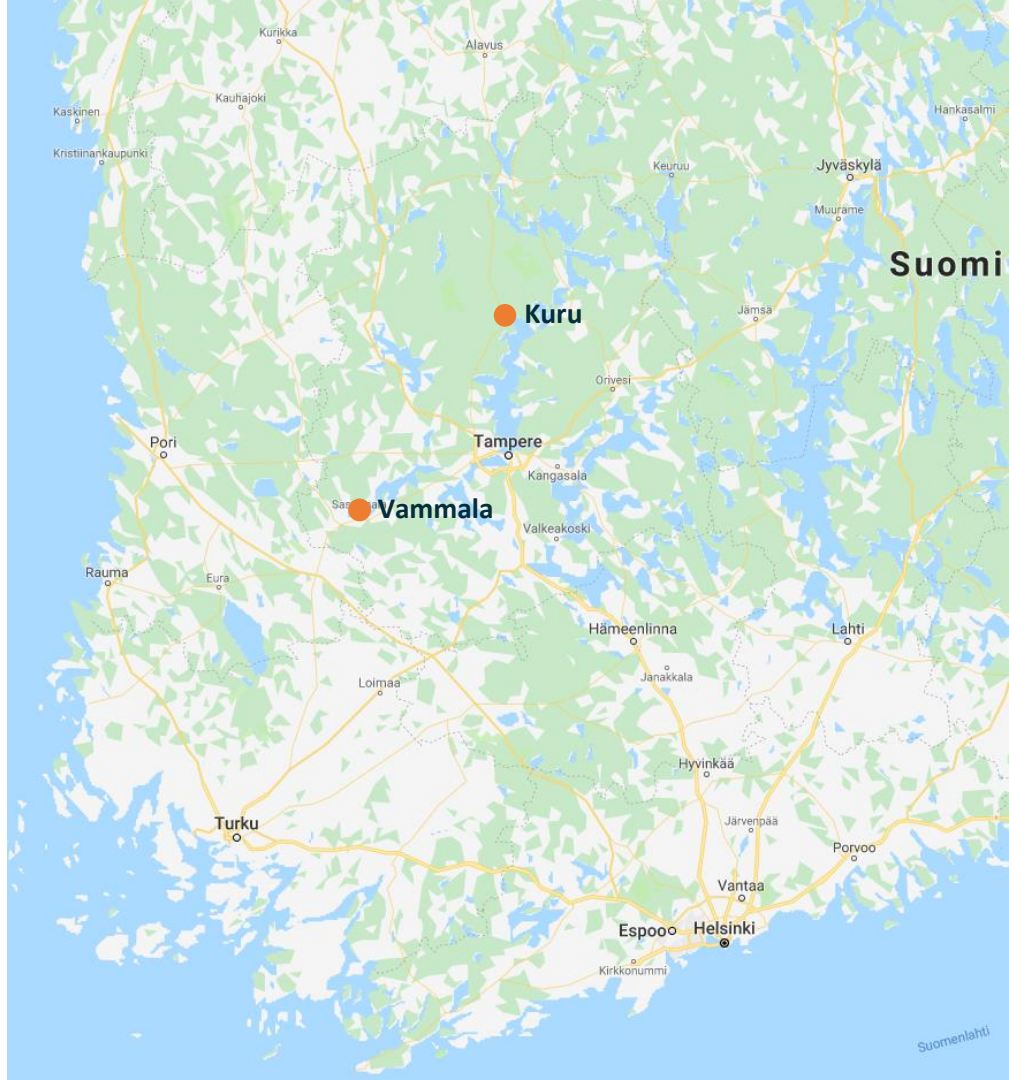
Pilottialueet

Ylöjärven Kuru

- Aukkaita noin 2 600
- SHL/VPL-asiakkaita noin 50

Sastamalan Vammala

- Aukkaita noin 16 000 (2008)
- SHL/VPL-asiakkaita noin 300

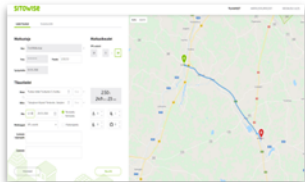

Tilauskeskuspalvelut

SITOWISE *MobilityAPI*

Tilaussovellus ja vpl-shl-asiakasprofiilit

Laskutus ja raportointi

Kuluttajapalvelut

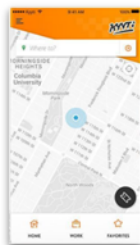
KYYTI

Tilaussovellus

Palvelusetelit kuluttajille

Kutsuliikenteen tuote- ja hinnoittelualusta

Joukkoliikennereitit ja liput

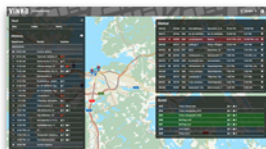

Kuljetusyrityspalvelut

VINKA

Kutsuliikenteen ajoseuranta

Kuljettajasovellus

SHL/VPL-asiakkaat

- Puhelintilaus
- Tilaus voi päättyä PALI-autoon tai taksiin

PALI-asiakkaat

- Puhelintilaus ja Kyyti-sovellus
- Tilaus voi päättyä PALI-autoon tai SHL/VPL-kyytiin

Sovellusasiakkaat

- Kyyti-sovellus
- Tilaus voi päättyä PALI-autoon tai SHL/VPL-kyytiin (Kyläkyty)

VINKA

Hankkeen myötä...

... toteutettiin alusta, jonka avulla yhteiskunnan korvaamiin kuljetuksiin voidaan yhdistää ns. itsemaksavia asiakkaita!

... saatiin kokemuksia yhdistelystä ja sen haasteista tulevaa kehitystyötä varten.

... opittiin paljon järjestelmäkehityksestä, SHL/VPL-kuljetuksista, henkilötietojen käsittelystä...

Haasteita ja yllätyksiä

Pelkkä kyytien yhdistely ei riitä

Kyytien tilaus, välitys autoille, henkilötietojen käsittely...

Yhteiskunnan tukemat kuljetukset ovat monimutkainen ja herkkä maailma

Useita omavastuukonsepteja, henkilökohtaisia tarpeita...

Järjestelmä käyttöön vähäisellä testauksella

Kehitystyötä tehtiin matkan varrella ja kun järjestelmät olivat jo käytössä tuotannossa.

Viestintä

Uutiset Pirkanmaa

Ylöjärven Kurussa kuka tahansa voi tilata bussin omalle kotiovelle tai hypätä sote-taksin kyytiin matkan varrelta – Laajeneeko pilottihanke tulevaisuudessa muuallekin kaupunkiin?

8.8.2019 14.35

Kurun Kyläkytyi

Kyläkytyi Ekolla matkustat Kurussa ilmaiseksi lokakuun 2019 loppuun

Sastamalan kaupunki - City of Sastamala

12. kesäkuuta · 🌐

Kyläkytyi nyt myös Sastamalassa!! 🍷 🚗 🚍 🍷

Uudenlainen liikennepalvelu yhdistää taksi- ja bussimatkan piirteitä. Kyläkytyi liikennöi Sastamalan keskusta-alueella ja vanhan Vammalan alueen kylillä arkipäivinä aamupäivällä ja iltapäivällä. Lataa Kytyi-sovellus Google Play- tai App Store -sovelluskaupasta ja tutustu palveluun tarkemmin Sastamalan kaupunki - City of Sastamala
https://www.sastamala.fi/sivu.tmp?sivu_id=11081

PALVELUT - KYLÄKYTYI

Miten toimin kun haluan tilata kyyti?
Mikä Kyläkytyi maksaa?

Kytät ja liikennöintipäivät
Lataa Kytyi-sovellus

Käyttöohjeet
Lisätietoja kokeilusta

Kiitos!

Kaisa Karhula

alpio@tuomilogistiikka.fi

Foorumi 9.10.2019

Avoin digitaalinen palvelualusta henkilökuljetusten optimointiin

- **Kutsuliikenteen kysyntä kootaan** yhteen järjestelmään ja optimoidaan kokonaisuutta.
- Jokaiselle hallinnonalalle ja käyttäjäryhmälle voidaan **räätälöidä** omat palvelut ja tilaustavat.
- Kuljettajille eri palvelut näkyvät **samassa ajojärjestelmässä** ja reitittyvät optimaalisesti.
- Mahdollistaa **sote-kyytien yhdistelyn** sekä niiden **avaamisen itse maksaville asiakkaille**.
- Kunnan hallinnonalojen lisäksi **myös paikalliset toimijat ja yrittäjät** voivat hyödyntää alustaa omien palvelujensa tarjoamiseen, esimerkiksi:
  - Sote-sopimustaksiyrittäjät voivat tarjota markkinaehtoista palvelua samalla alustalla
  - Paikalliset harrastusseurat voivat operoida lasten kuljetuksia harrastuksiin

KYNTI

Mobiilisovellus ja MaaS-alusta käyttäjille

Kutsuliikenteen tilaaminen ja maksaminen

Joukkoliikennereitit ja liput

Kutsu- ja joukkoliikennetuotteiden määrittely kuluttajille

Palvelusetelit eri asiakasryhmille

Kutsuohjattujen kuljetusten automaatio ja optimointi

Matkojen yhdistely & palveluintegraatio

Kaluston käyttöaste

Prosessiautomaatio

Reittioptimointi

Kuljettajan sovellus

Liikennetietopalvelut

Reaaliaikatieito

Tilannekuva

VINKA

infoTripla

Välitys- ja yhdistelyjärjestelmä erityishenkilöliikenteeseen

Välittäjäkäyttöliittymät

Tilaussovellus välittäjille

Asiakasprofiilien ylläpito

Laskutus- ja valvonta

Raportointi

Avoimet rajapinnat

SITOWISE

MobilityAPI

Muutama nosto tuloksista

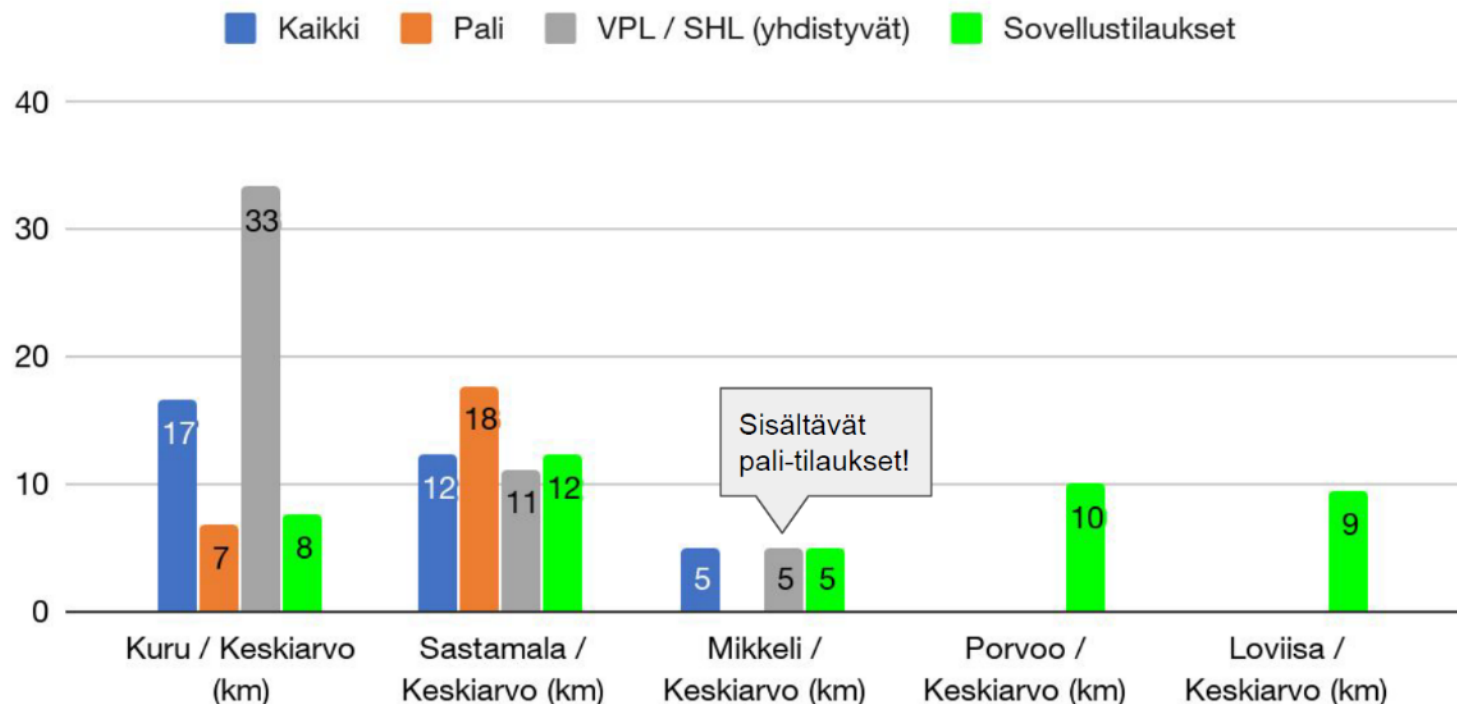
- **Neljän yrityksen ja usean alueen yhteistyö toimi!**
  - Kyytien avaaminen onnistui teknisesti ja uutta toimintamallia saatiin testattua
  - Useita kuljetustoimintoja saman alustan päällä
- **Sote-kyytien avaaminen itse maksaville sovellus-asiakkaille toteutui vain Pirkanmaalla** heinäkuusta 2019 alkaen (3 kk kokemus)
  - Alpion ns. pääkäyttötapaus
  - Mikkelissä ei saatu riittävästi sote-takseja mukaan pilottiin
  - Porvoon ja Loviisan keskitetyt sote-sopimukset ovat vasta hankintavaiheessa
  - Kurussa sote-reittitarjonta hyvin vähäistä (2-4 tilausta/päivä) itse maksaville asiakkaille
  - Sastamalassa eniten avattuja sote-reittejä pilotin aikana (noin 20 tilausta/päivä)
- **Sovellusasiakkaiden hankintaan tarvitaan enemmän paukkuja**
  - Tarjonta pääosin pali-autojen ja -aikojen varassa, mikä ei välttämättä houkuttele käyttäjiä
- **Joukkoliikenteen kokonaisvaltainen integrointi** olisi vaatinut enemmän aikaa ja sopimuksellisia valmiuksia viranomaisten puolelta

Eri autokapasiteettien hyödyntäminen eri asiakasryhmille

PALI-autot	Kuru 10.6.- 22.9	Sastamala 10.6.- 22.9	Mikkeli 19.2.-14.6.	Porvoo 14.1. - 31.5.	Loviisa 14.1.-28.6.
Reitit	1859	743	1294	281	118
Tilaukset (eli matkustajat)	2426	1122	1500	353	135
vpl/shl tilausten osuus (eli säästetyt vpl/shl-reitit)	30	8	343	-	-

VPL/SHL-autot	Kuru & Sastamala 10.6.- 22.9	Mikkeli 19.2.- 22.9	Porvoo	Loviisa
Reitit	2792	1584	-	-
Tilaukset (eli matkustajat)	3319	1794	-	-
Itse maksavien osuus (eli uusi palvelutarjonta)	4	362	-	-

Asiakkaiden tilaamien matkojen pituudet keskimäärin

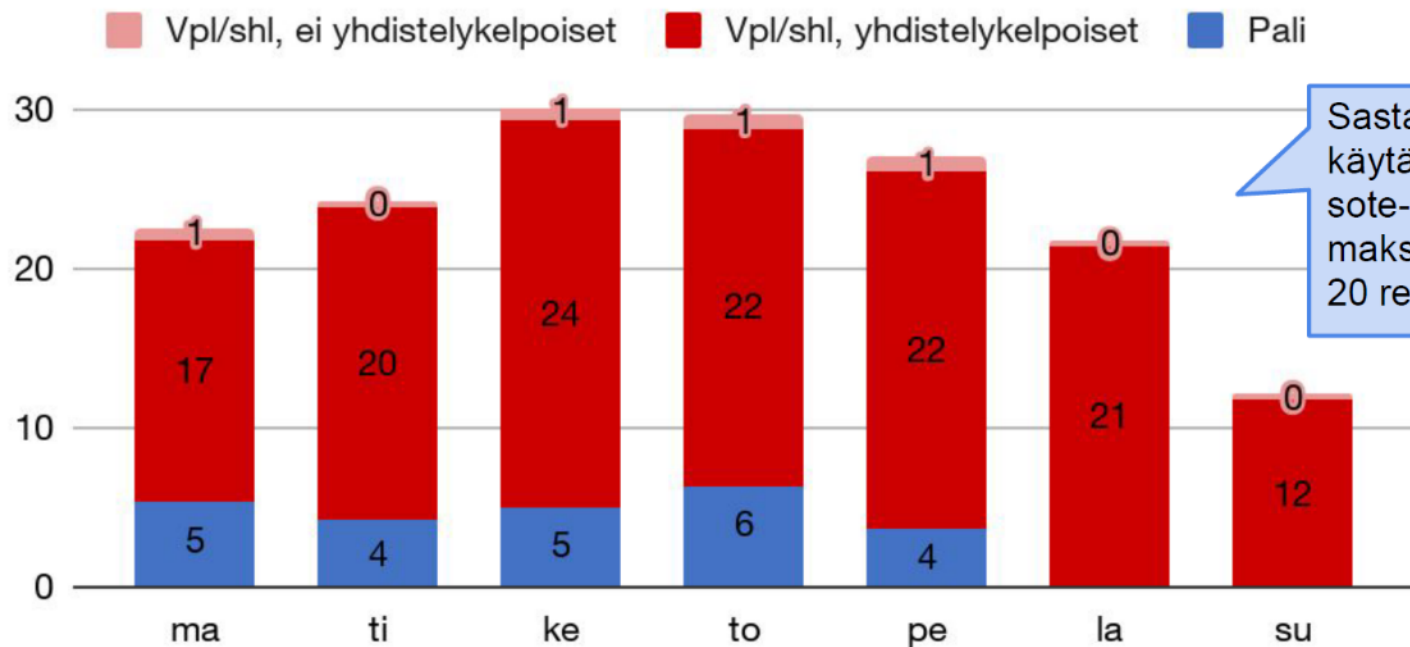

Sote-kuljetusten ja palveluliikenteen yhdistelytehokkuus osana Alpio-pilotteja

	Mikkeli	Pirkanmaa
Asiakaskilometrit	13 027 km	50 314 km
Reittikilometrit	12 118 km	44 536 km
Kilometrisäästöt	909 km 8 %	5 777 km 13 %
Tilauksia	2 511 kpl	3 319 kpl
Yhdisteltyjen tilausten osuus	556 kpl 22 %	874 kpl 26 %

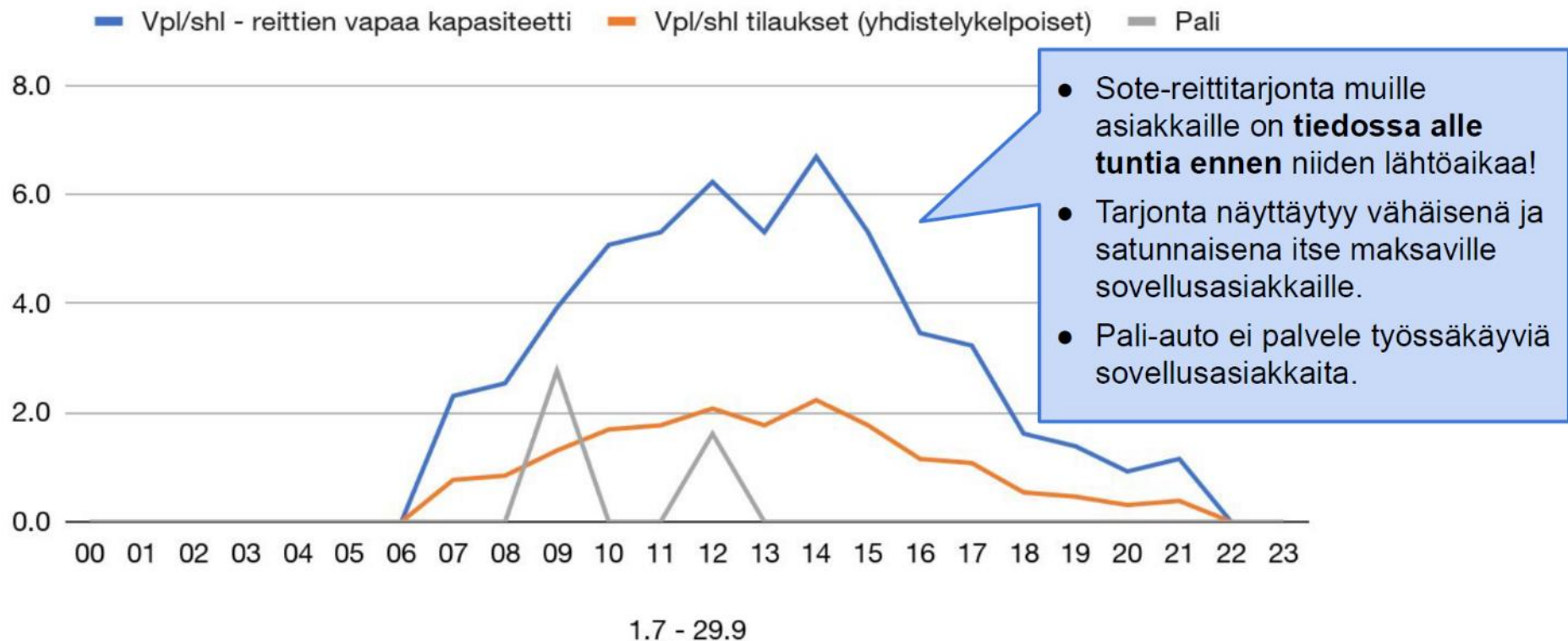
Tilausten jakautuminen viikonpäiville keskimäärin, Sastamala

Sastamala on pilotti-alueista käytännössä ainoa, jossa sote-reittejä on tarjolla itse maksaville asiakkaille (noin 20 reittiä/päivä).

1.7 - 29.9

Tilausten ja vapaan kapasiteetin jakautuminen vuorokauden ajan mukaan keskiviikkoisin,
Sastamala

Vinka: lähtökohta

Vinka: tavoite

Aggregate customers
and fleets

Automate processes
and tasks

Optimize schedules,
routes, and service
levels

Total on-demand mobility capabilities in a single solution

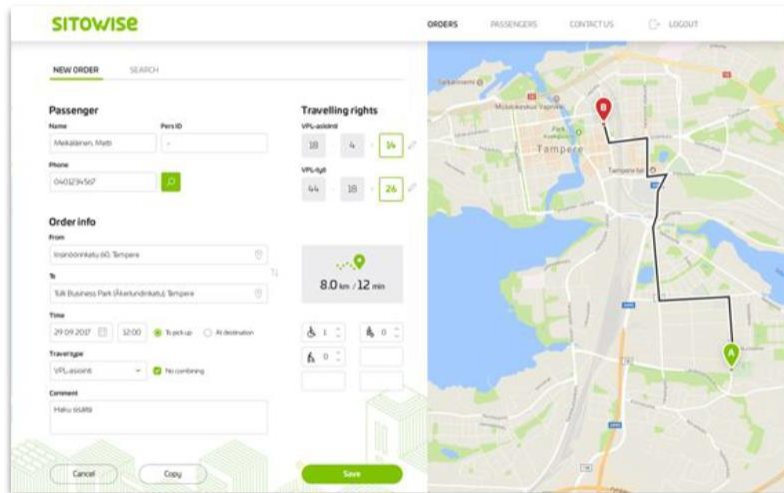
Vinka: kokemukset

- Teknologia ja konsepti toimivat käytännössä
- Pilotit jäivät liian pieniksi, jotta yhdistelyn automatiikka olisi päässyt oikeuksiinsa
- Odotusarvot ja pilotointi eivät aina kohdanneet
- Hyvää palautetta kuljettajilta, kehitysideoita keskuksista

Sitowise: Välitys- ja yhdistelyjärjestelmä erityishenkilöliikenteen välitystyöhön

Yleisiä huomioita kokemuksista ja kehittämisestä

- Teknisesti onnistuttiin! Erityishenkilöliikenteen kuljetuksia saatiin avattua ja kyyteihin yhdisteltyä avoimia asiakkaita (avoin joukkoliikenne)
- Yhdistelyasteessa päästiin kohtuullisiin lukemiin, vaikka se ei ollut aivan käyttötapausten ja toteutuneiden pilotointien vahvinta fokusaluetta
- Käyttötapausten fokusointi: vakiotilausten / ryhmätilausten hallinta haasteellista osana muita Alpiön käyttötapauksia.
- Sastamalan kokoluokkaa olevilla paikkakunnilla yhteiskunnan maksamien sote-kuljetusten vapaa kapasiteetti voisi korvata erillistä ostettua pali-kalustoa
- 8-paikkaiset taksit kapasiteetiltaan riittäviä maaseudun kysyntään ja matkoista voitaisiin maksaa reittikohtaisesti myös pali-matkoilla päiväautojen sijaan. Palvelun edellyttämä joustavuus ja sopimusautojen rajoitettu määrä pitää kysynnän kurissa.

Sitowise: Kokemuksia ja kehittämis ehdotuksia

Vastaavia pilotteja ja kokeiluja ajatellen hieman virtaviivaistamista

- Kuntien vaihtelevat omavastuukäytännöt ja niiden poikkeukset.
- Alun perin sovellus ei sisältänyt mallia Sastamalan omavastuun puolittumiseen yhdistelyn tapahtuessa eikä muuttuneen omavastuun automaattista päivitystä autolaitteelle.
- Matkan hinnan laskenta ja hintatiedon automaattinen päivittyminen autolaitteelle.

Laskutusaineiston ja tilitysaineiston automatisointia

- Aineistot sekä laskutukseen että tilitykseen päätettiin muodostaa pilotin ajan puolimanuaalisesti ja tästä on aiheutunut jonkin verran pieniä ongelmia. Aineiston muodostamisen automatisointi olisi ollut melko suoraviivainen tehtävä.
- Myös aineistojen siirto SAP-järjestelmään on tehty manuaalisesti, mutta myös siirron automatisointi olisi helposti tehtävissä.

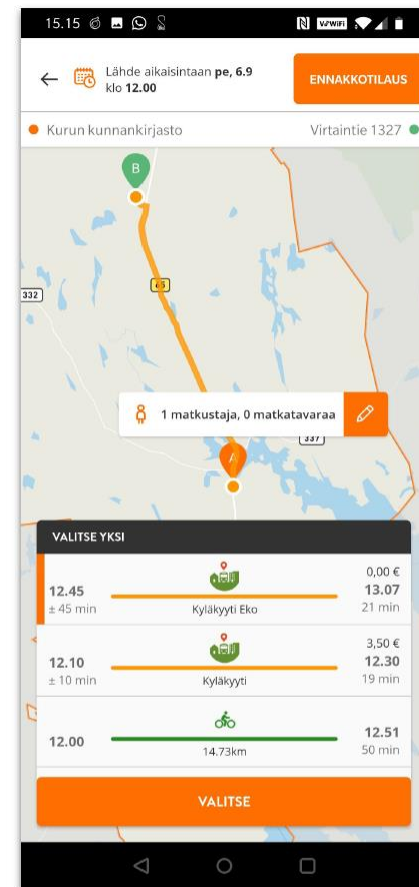
Järjestelmän käyttömahdollisuuksien pitämistä ajan tasalla kaikille käyttäjille

- Alpiossa oleva järjestelmä eroaa melko paljon Tuomi Logistiikan normaalisti käyttämästä järjestelmästä ja vaikka järjestelmien toimintalogiikka onkin pitkälle samankaltainen, eroavuuksista on aiheutunut jonkin verran käytännön haasteita.
- Järjestelmää on kehitetty koko projektin ajan vastaamaan paremmin käytännön vaatimuksia. Jonkin verran tästä on aiheutunut ongelmia, koska käyttäjäohjeistusta ei aina ole huomattu päivittää vastaamaan muuttunutta toiminnallisuutta.

Kyyti Group: tilaussovellus palveluiden käyttäjille

- **Alueen oman ilmeen mukainen tilaussovellus** kutsuliikenteen tilaamiseen ja muiden liikennepalvelujen ostamiseen.
  - Kyyti ei tarjoa enää omia liikennepalveluja!
  - Kyydin rooli teknologiatoimittajana kiteytyi vasta hankkeen aikana
- Pilotin aikana käytössä Kyydin oma demo-sovellus, jolla pystyi tilaamaan **kuntien tarjoamia kaikille avoimia palveluja**
  - Porvoon ja Loviisan Kyläkyyti ("ilta-pali", Loviisassa myös "aamu-pali")
  - Mikkelin Moppe ("päivä-pali")
  - Kurun ja Sastamalan Kyläkyyti ("päivä-pali" ja avatut sote-reitit)
  - Joukkoliikenneliput (Loviisa, Mikkeli, Nysse) ja -reitit
  - Kävely- ja pyöräilyreitit
- **Kyläkyyti Eko - yhdistyvä sovellustilaus**
  - Haetaan 1.5 tunnin sisällä jo tehtyjä tilauksia, joihin voidaan yhdistää
  - Edellyttää suurempaa joustavuutta mutta saa halvemmalla
  - Yhdistely sote-autoihin vain, jos sote-asiakas on tehnyt tilauksen ensin

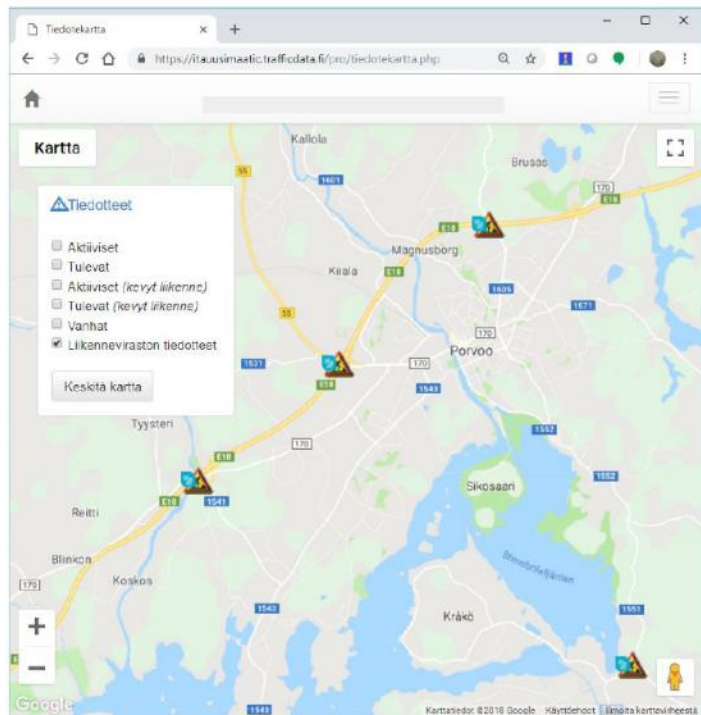

Kyyti Group: kuntien tarjoama palvelu itse maksaville sovellus-asiakkaille vaatii kehittämistä

- **Sovellus ei auta, jos tarjontaa ei ole**
  - Pääosin yhden päivä-pali-auton varassa; sote-reittitarjonta vähäistä tai tiedossa liian myöhään
  - Päivä-pali-autokin jo melko varattu vakiotilauksiin (Mikkeli, Kuru)
  - Porvoossa tarjontaa riittävästi: 2 autoa illassa; sote-autoilla voitaisiin ehkä korvata toinen näistä?
- **Itse maksavien, työssäkäyvien asiakkaiden tarpeet osuvat aamuun ja iltaan**
  - Päivä-pali-autoista ei juuri ole hyötyä
  - Koulukuljetusten ja sote-autojen avaaminen muille käyttäjille voisi auttaa aamuisin
  - Iltaisin sote-autot ja ehkä yksi "ilta-pali-auto"?
  - Kunta ja ELY ostamaan kutsuliikennettä joukkoliikenteen sijaan? Samalla rahalla enemmän tarjontaa iltaan?
- **Ennakkosuunnittelu korostuu, kun tarjonta on vähäistä**
  - Ennakkotilaaminen oletusarvoksi sovelluksen käyttöliittymässä
  - Meno-paluukyyti samalla!
  - Ilmoitusten tilaaminen, kun sopiva kyyti tulee tarjolle
  - Kyettävä näkemään, mitä on tarjolla, mielellään jo päivää aiemmin
  - Voidaanko sote-asiakkaita kannustaa tekemään omat tilauksensa jo ennakkoon?
- **Uuden asiakaskunnan kysynnän synnyttäminen on hidasta eikä räjähdä käsiin**
  - Viestintä vanhoille pali- ja sote-asiakkaille työllisti kaupunkeja jo paljon; uusiin asiakkaisiin ei ehditty panostaa
  - Sote-autojen tarjoaminen rohkeammin myös itse maksaville? Joustolla ja hinnalla kysyntä pysyy kurissa!

Potentiaalin arviointi ja käyttötapausten suunnittelu simuloinnin avulla!

Infotripla - ajantasaista liikennetietoa

- Infotripla toimi hankkeessa teknologiatoimittajana kehittäen ja tuoden dataa ja informaatiota muun yrityskonsortion suunnittelu- ja operointiprosesseihin
- Informaatio sisällönä liikenteen poikkeustilanteet ja sujuvuus, joita voidaan käyttää mm. kuljetusten reitittämisessä ja kuljettajainformaatioissa:
  - liikenteen häiriödata standardoidusta rajapinnasta
  - Virtual TMC -työkalu liikennetiedottamiseen
- Informaatio tuotetaan automaattisesti useisiin eri kanaviin, mm. avoimet datarajapinnat ja sosiaalinen media
- IHAN ja MyData konseptien kehittymisen seuranta

Infotripla - tulokset ja kokemukset

- Helppokäyttöinen aluekohtainen työkalu tiedotteiden laatimiseen ja julkaisuun:
  - <https://pirkanmaatic.trafficdata.fi/>
  - <https://itauusimaatic.trafficdata.fi/>
  - <https://etelasavotic.trafficdata.fi/>
- Ilmainen 6kk kokeilujakso alueille, jos aloitus vuoden 2019 puolella.
- Uudenlaista liikkumista ja siinä tarvittavaa informaatiota kannattaa kehittää ja kokeilla erilaisia malleja edelleen.
- Tulosten hyödyntäminen jatkossa tässä käyttötarkoituksessa riippuu siitä, kuinka uudenlaisten alueellisten liikennepalveluiden käyttöönotto edistyy Suomessa. Suurimmat haasteet eivät ole teknisiä.
- MyData ja IHAN -konseptit ovat vielä alkuvaiheessa, mutta on nähtävissä alustavia suuntaviivoja toteutuksia ohjaamaan. Infotripla osallistuu MyData-kehitystyöhön alkavassa EU-komission Horizon 2020 –ohjelman hankkeessa.

Kiitos!

Sitowise: Jaakko Rintamäki, jaakko.rintamaki@sitowise.com, 040 678 1879

Kyyti Group: Johanna Taskinen, johanna.taskinen@kyyti.com, 040 757 3284

Vinka: Peitsa Turvanen, peitsa.turvanen@vinka.fi, 050 544 5256

Infotripla: Juha Laakso, juha.laakso@infotripla.fi, 040 738 8908

Alustavat suositukset ja johtopäätökset

ALPIO -foorumitilaisuus

9.10.2019

Jenni Eckhardt, Erkki Siira, Arttu
Lauhkonen, VTT

Alustavat suositukset kokeiluihin

Suunnittelu

- Palvelun rajaaminen
- Sopimuskausi
- Lainsäädäntö
- Sidosryhmät
- Datankeruu
- Kannustimet
- Brändäys ja markkinointi
- Jatkumo

Toteutus

- Aloitusajankohta
- Kokeilun kesto
- Markkinointi
- Kannustimet
- Riittävät resurssit
- Vuoropuhelu

Jälkeen

- Vaikutusarviointi
- Kokemusten jakaminen
- Jatkuva kehittäminen

Alustavat suositukset: suunnittelu

- Palvelun rajaaminen
  - Sisältyvät palvelut ja organisaatiot, maantieteellinen raja
- Sopimuskausi: mahdollistavatko nykyiset sopimukset kokeilut?
- Lainsäädäntö: esim. GDPR
- Sidosryhmät: kaikki mukaan
- Datankeruu: mahdollistaa vaikutusarvioinnin
  - Datan omistajuus ja jakaminen
- Kannustimet, esim. kuljetusyrittäjät, loppukäyttäjät
- Brändäys ja markkinointi
  - Palvelun nimi, eri kohderyhmät, eri tiedotuskanavat
- Jatkumo (hankinnat, sopimukset, skaalautuvuus & avoimuus)

Alustavat suositukset: toteutus

- Aloitusajankohta
  - Teknologinen valmius
- Riittävän pitkä kokeilun kesto
- Markkinoi ja tiedota riittävästi
- Kannustimet, esim. ilmaisia kyytejä
- Riittävät resurssit
  - Muutostarpeita ja yllättäviä/ uusia tilanteita
- Vuoropuhelu sidosryhmien kanssa: jatkuva kehittäminen

Alustavat suositukset: jälkeen

- Vaikutusarviointi
  - Tietoa pilotin onnistumisesta, auttaa päätöksenteossa
- Jaa kokemuksia
  - Hyvät käytännöt käyttöön, ei toisteta virheitä
- Jatka kehittämistä ja kokeilua

Avoimuus ja skaalautuvuus

- Avoimuus on IT-järjestelmän yksi kyvykkyyksistä, ja sen ominaisuuksia ovat:
  - yhteentoimivuus (interoperability),
  - siirrettävyys (portability) ja
  - laajennettavuus (extensibility)
- Skaalautuvuus on järjestelmän, verkoston tai prosessin kyvykkyys tai potentiaali mahdollistaa kasvava käytön määrä

ALPIO – tekninen arviointikehys

- Tekninen arviointikehys perustuu 22 kysymykseen
  - Millaisia asioita pitäisi ottaa huomioon
  - Miten järjestelmät niitä toteuttavat
- Arviointikehys liitetään hankkeen raporttiin
- Haastatteluiden kautta reflektoidaan näkemyksiä myös järjestelmätoimittajien näkökulmasta

Huomioita avoimuudesta ja skaalautuvuudesta 1/2

- Modulaarinen järjestelmä vaatii osaamista ja ymmärrystä hankinnan ja projektijohtamisen tasolla
- Datan omistajuus ja jakaminen toimijoiden välillä vaatii hyvää suunnittelua ja tilanteen jatkuvaa ylläpitoa
- Rajapintoihin pitää olla korkea vaatimustaso, mutta asioita ei kannata sopia liian tiukkaan etukäteen
  - Ala on muutoksessa
- Alustamaailma ja modulaarisuus mahdollistavat paljon uusia asioita, jotka vanhan järjestelmähankinnan näkökulmasta eivät välttämättä tule huomioiduksi

Huomioita avoimuudesta ja skaalautuvuudesta 2/2

- Reaalimaailman kompleksisuudet hidastavat ja vaikeuttavat järjestelmien laajenemista
  - Esim. kuntien erilaiset käytännöt omavastuissa ja hintamäärittelyissä
- Asiakkaiden käytön lisääminen skaalautuu helposti, mutta hallinnon puolella pääsyhallinta on hidasta ja osin manuaalista työtä
  - Tunnusten ja näkyvyyden määrittely vie aikaa
- Tulevaisuuden järjestelmän laajentuminen ja tilanteiden monimuotoisuus on otettava huomioon
- On edelleen paljon organisatorisia esteitä ja hidastavia sääntöjä, kun matkoja yhdistellään

Alustavat johtopäätökset 1/2

- Pilotin ajatus koettu hyvänä
  - Kyytien yhdistely tuo kustannussäästöjä ja laskee liikenteen päästöjä
  - Sysäys laajemmalle kehittämiselle
  - Markkinointi ja tiedottaminen oleellista
- Kutsuohjautuvuus ratkaisu harvaan asutuille alueille
  - Eri toteutustapoja
  - Voi vähentää sote-taksien tarvetta, jos joukkoliikenteen kaltainen palvelu paranee
- Alueiden erilaisuus
  - Kehitetäänkö itse maksaville asiakkaille ensisijaisesti kutsuohjautuvaa joukkoliikennettä vs. ohjataanko sote/Kela-takseihin
  - Tarjotun kyydin aikaikkuna, paluukyydin varmistus

Alustavat johtopäätökset 2/2

- Tulevaisuuden liikkumispalvelukauppa/ liikkumisalusta
  - Itsemaksavat, sote-kydyt, Kela-kydyt, koulukyydit, palveluliikenne, jakamistalous, matkaketjut, henkilö- ja tavaraliikenteen yhdistely
  - Kuljettajien helppo liittyminen järjestelmään (ei suljettuja järjestelmiä, laitemaksuja tai sidonnaisuuksia välityskeskuksiin)
  - Uusien palveluntarjoajien liittyminen
  - PPP/ PPPP-malli (kolmas sektori myös mukaan)
- Haasteita
  - Siiloutuminen, yhteistyön puute, erilaiset toimintatavat (omavastuut)
  - Lainsäädäntö hajautettu
- Valtakunnallinen näkökulma
  - Alusta, rahoitus, kannustimet...

Kiitos!

jenni.eckhardt@vtt.fi
erkki.siira@vtt.fi
arttu.lauhkonen@vtt.fi

Vaikutusarviointien alustavat tulokset

ALPIO foorumitilaisuus

9.10.2019

Arttu Lauhkonen, Jenni Eckhardt, VTT

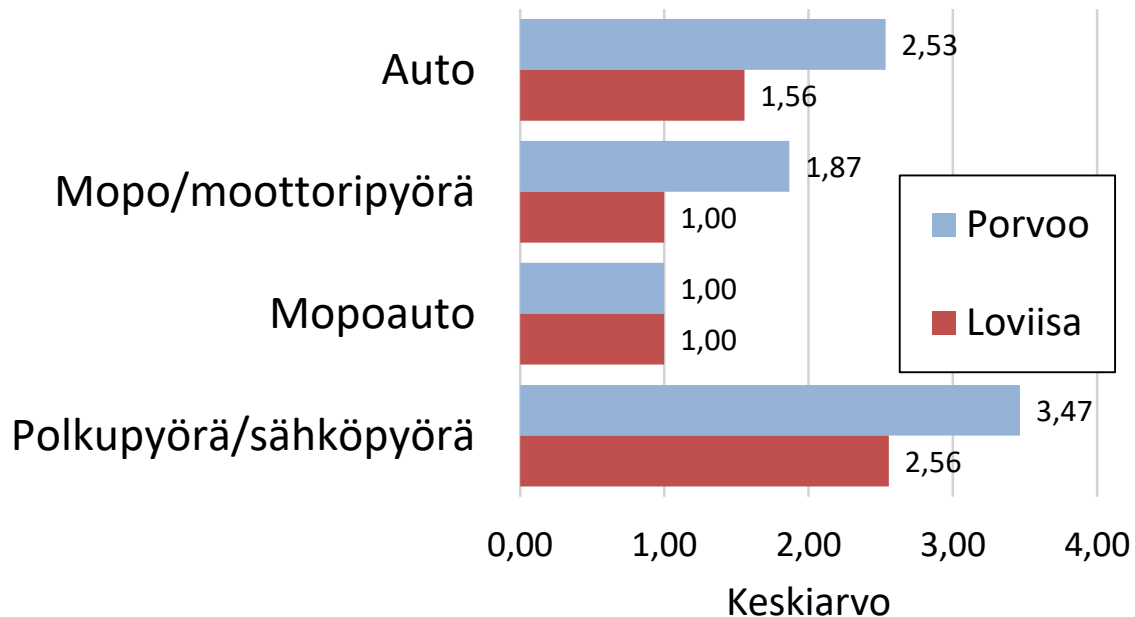
Lähtökohdat

- Vaikutusarviointien status
  - Työpajat: Porvoo, Mikkeli, Tampere
  - Kysely tehty Porvoon ja Loviisan sovelluskäyttäjille
  - Pirkanmaan pilotti jatkuu lokakuun loppuun
- Käyttäjäkyselyiden tulokset (Porvoo & Loviisa)
- Liikennöitsijänäkökulmat
  - Työpajat ja haastattelut
  - Painottuen alueisiin Porvoo, Loviisa & Mikkeli
  - Myös alustavia näkökulmia Pirkanmaalta

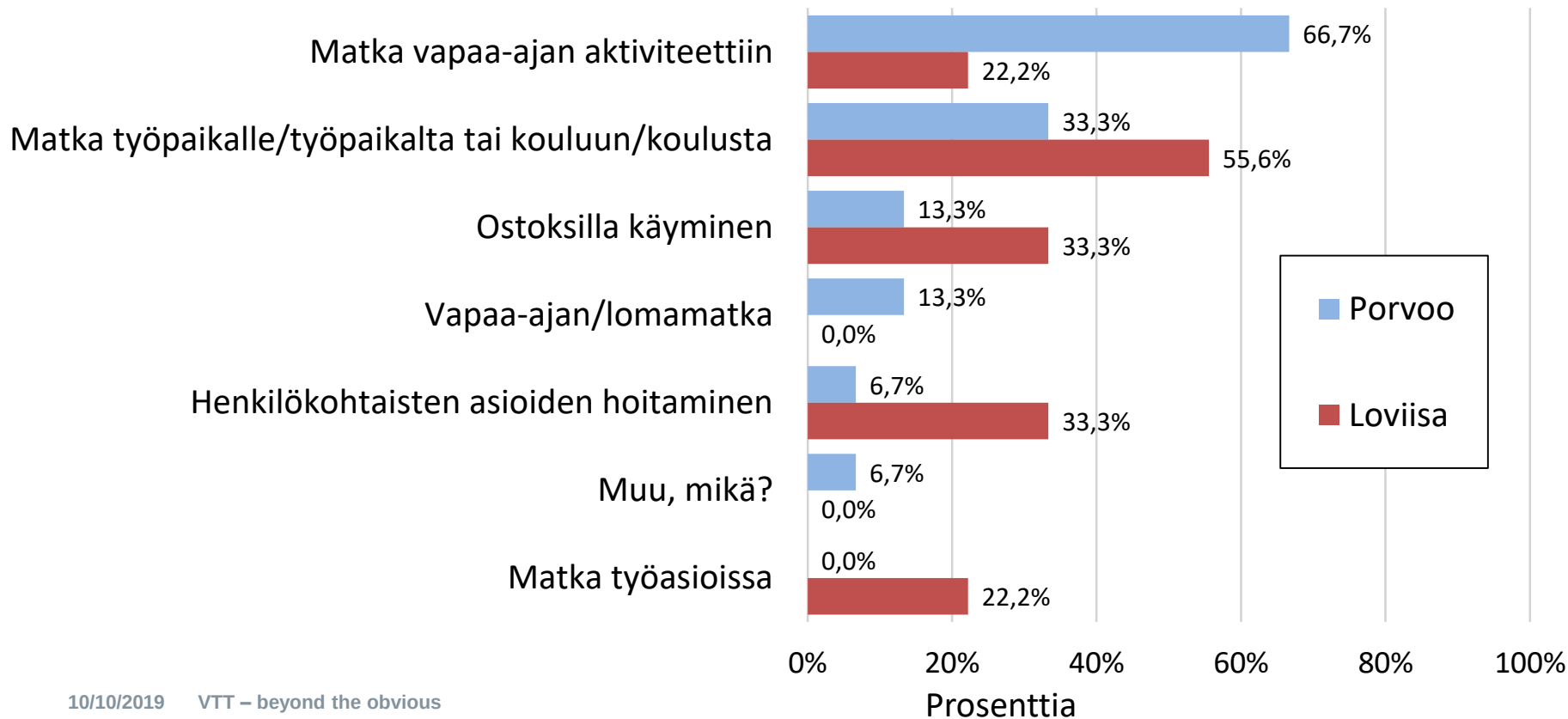
Käyttäjäkysely–Taustatietoa

- Yhteensä 24 vastaajaa:
  - Porvoo: 15 vastaajaa
  - Loviisa: 9 vastaajaa
- Naisia kaksi kolmasosaa vastaajista, miehiä kolmannes
- Vastaajien keski-ikä:
  - Porvoo 39 vuotta
  - Loviisa 53 vuotta
- Vastaajien kotitalouden koko keskimäärin:
  - Porvoo 4,6 hlöä
  - Loviisa 1,8 hlöä

Montako alla olevista kulkuneuvoista on taloudessanne?

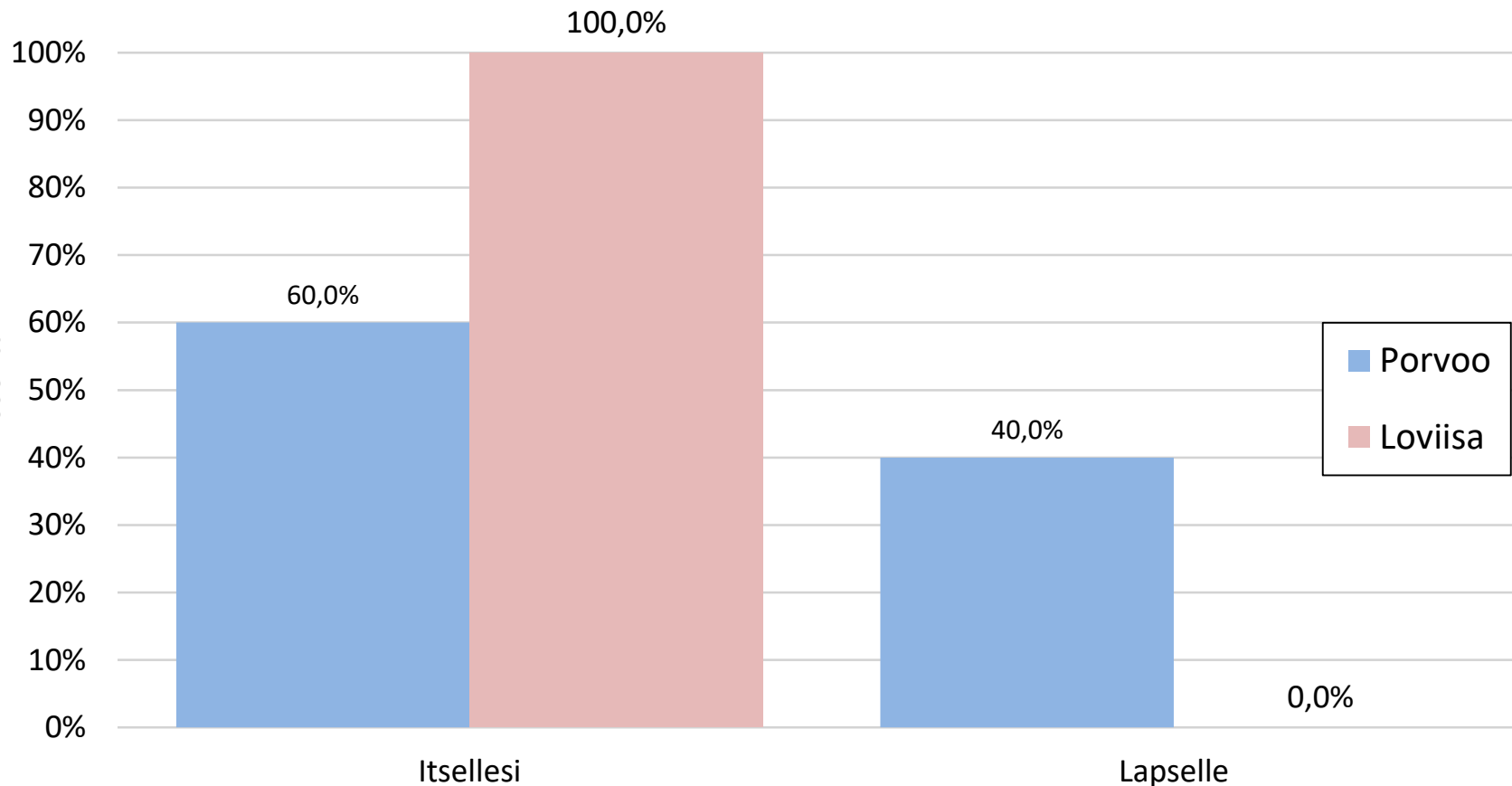

Mikä oli matkan tarkoitus käyttäessäsi Kyläkyätiä? (voit valita useamman vaihtoehdon)

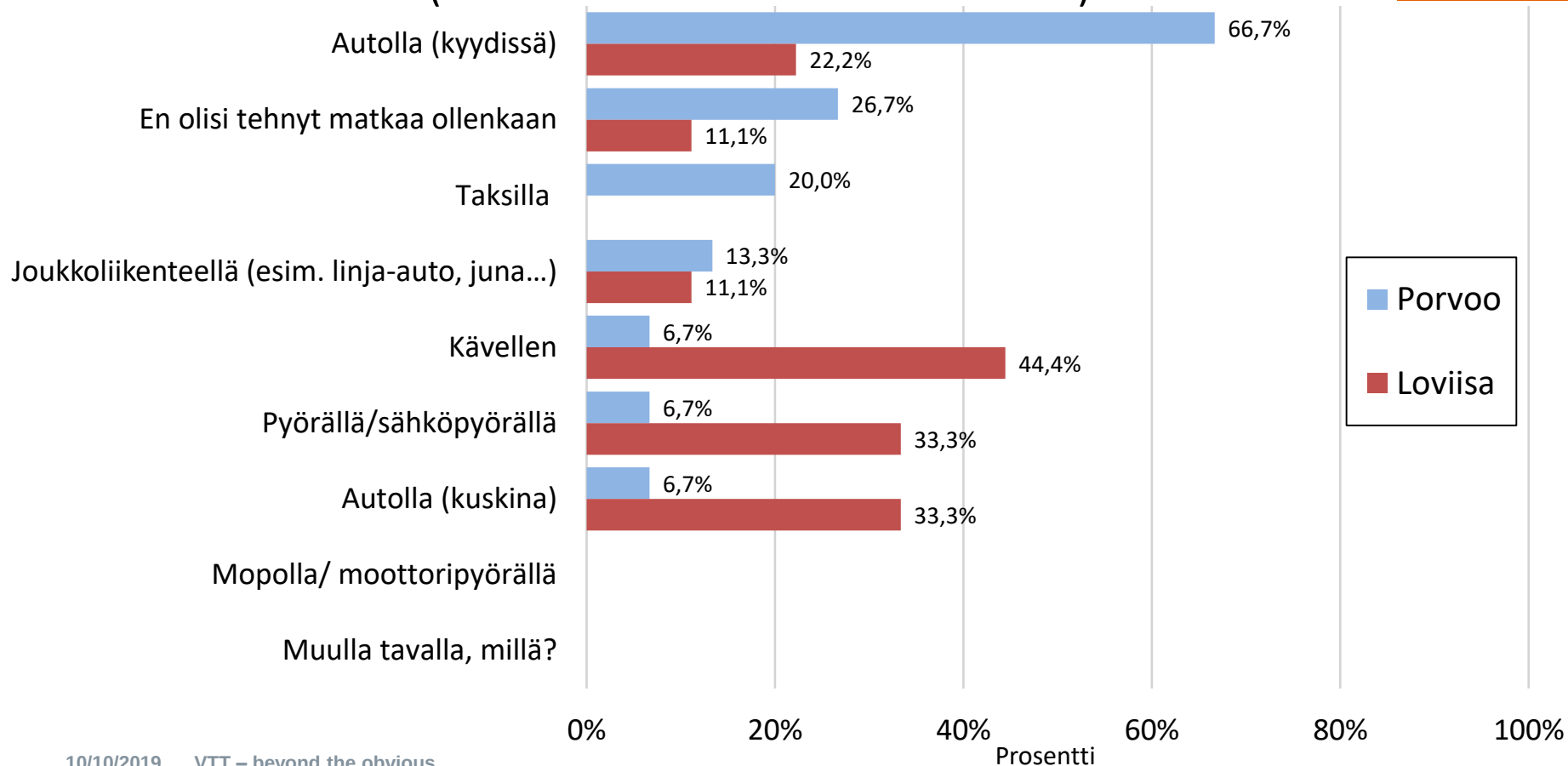

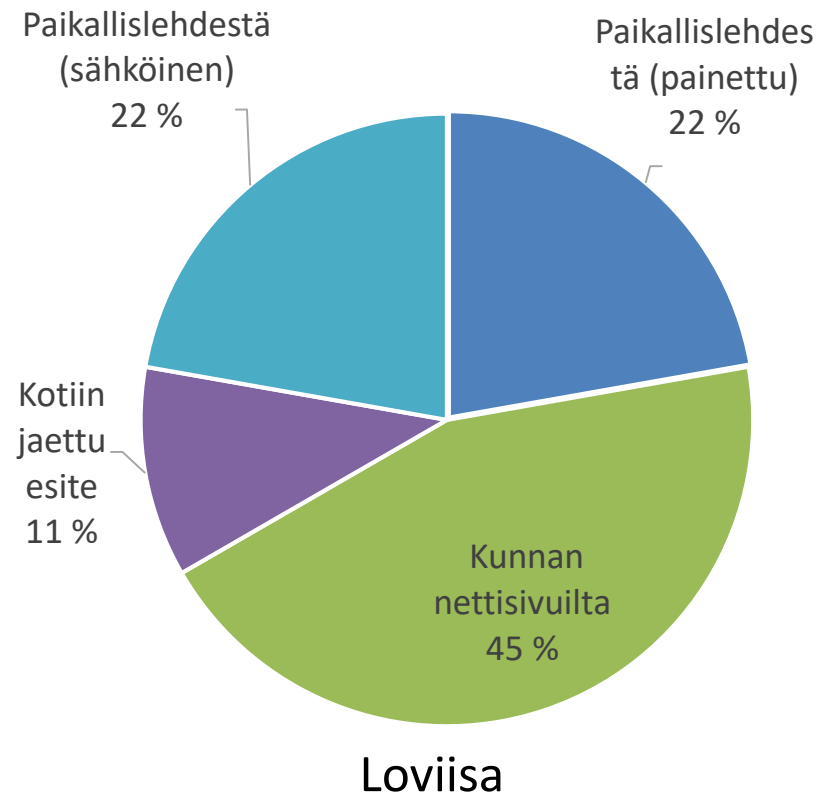
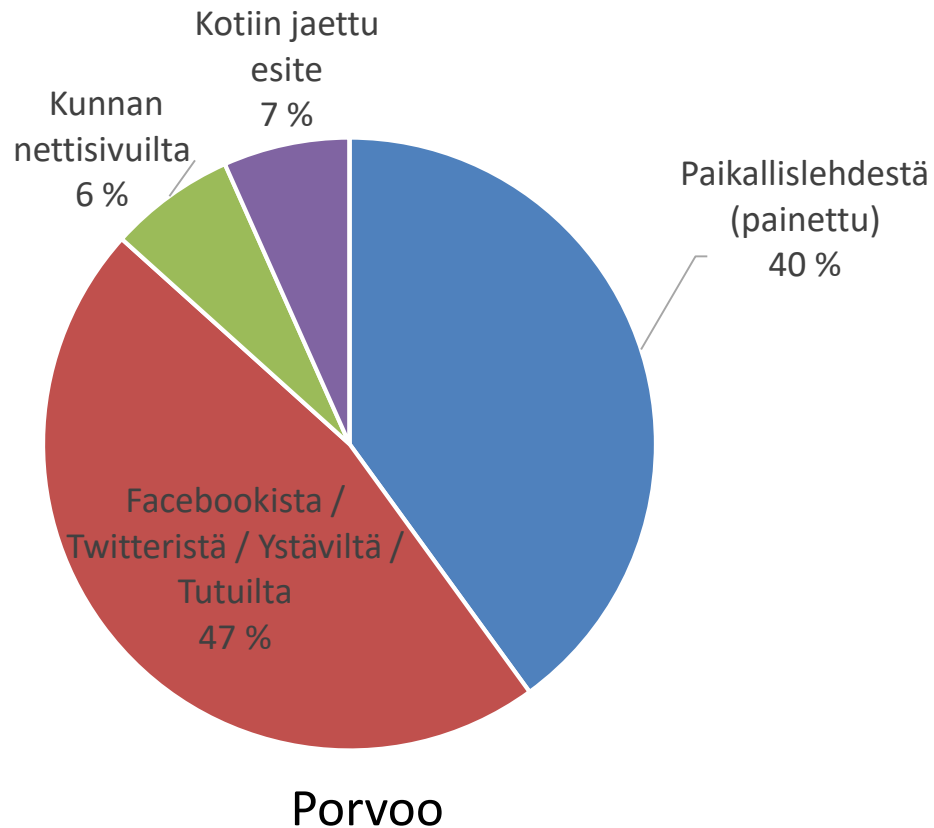
Tilasitko matkan vapaa-ajan aktiviteetteihin

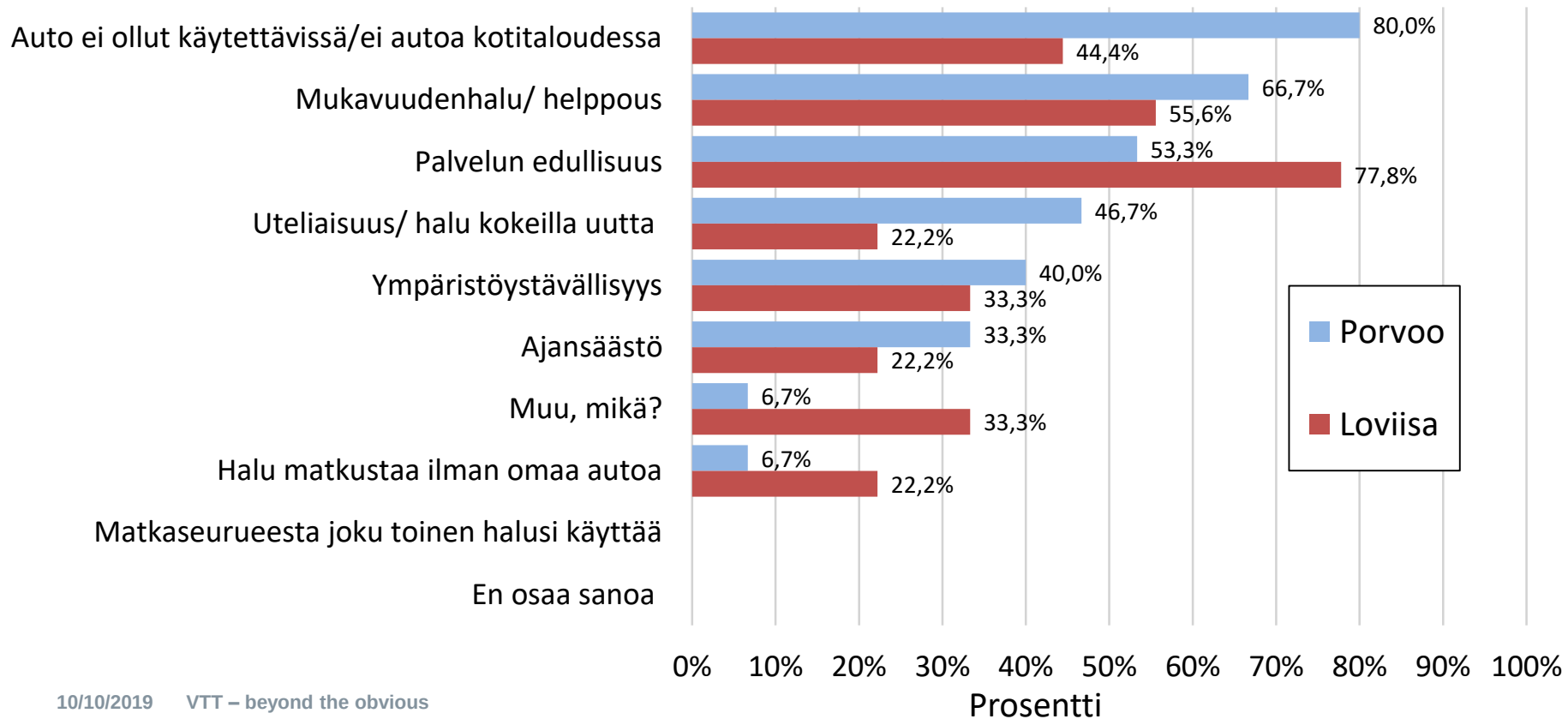
Miten matka olisi tehty ilman Kyläkyty-palvelua? (voit valita useamman vaihtoehdon)

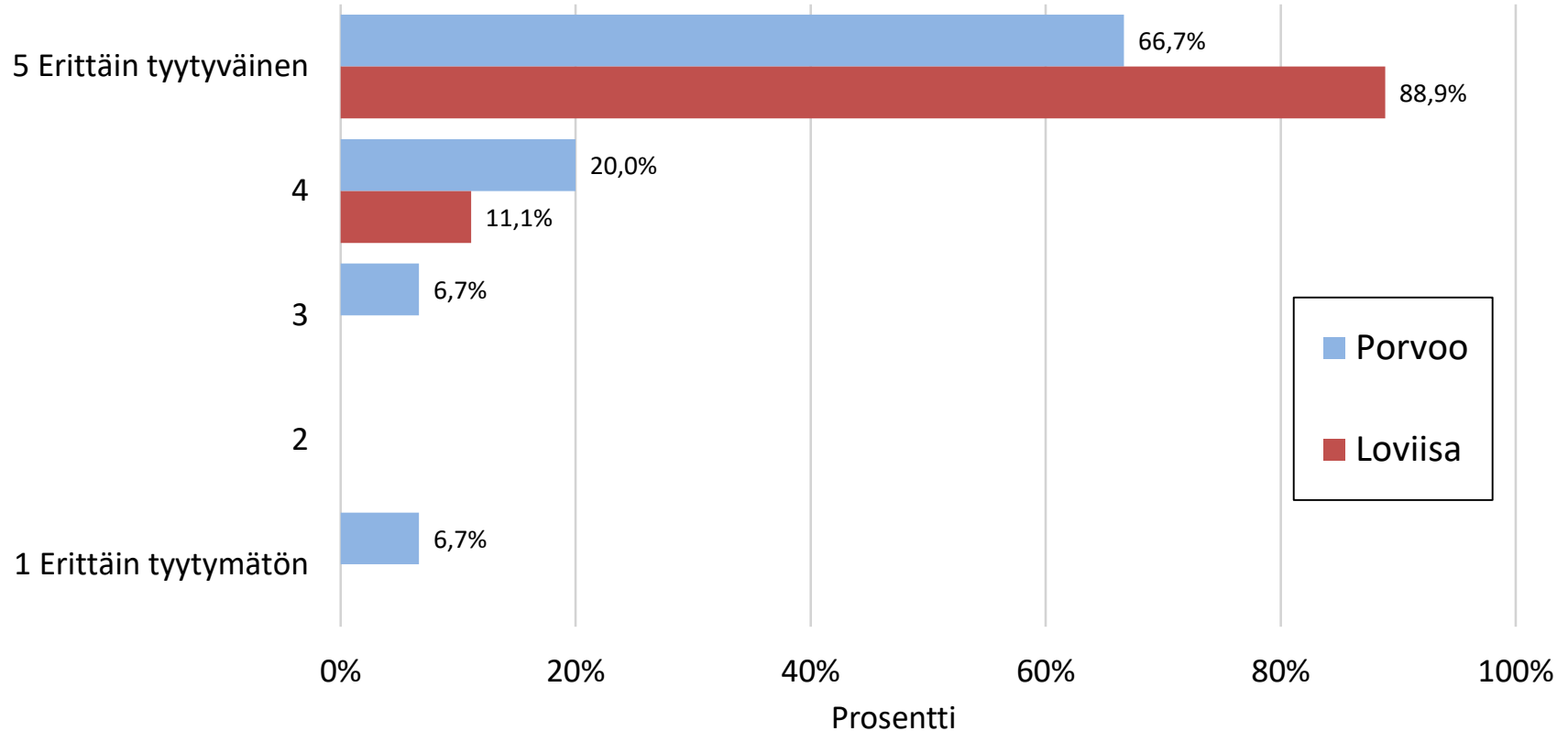
Miten löysit Kyläkytyi –palvelun?

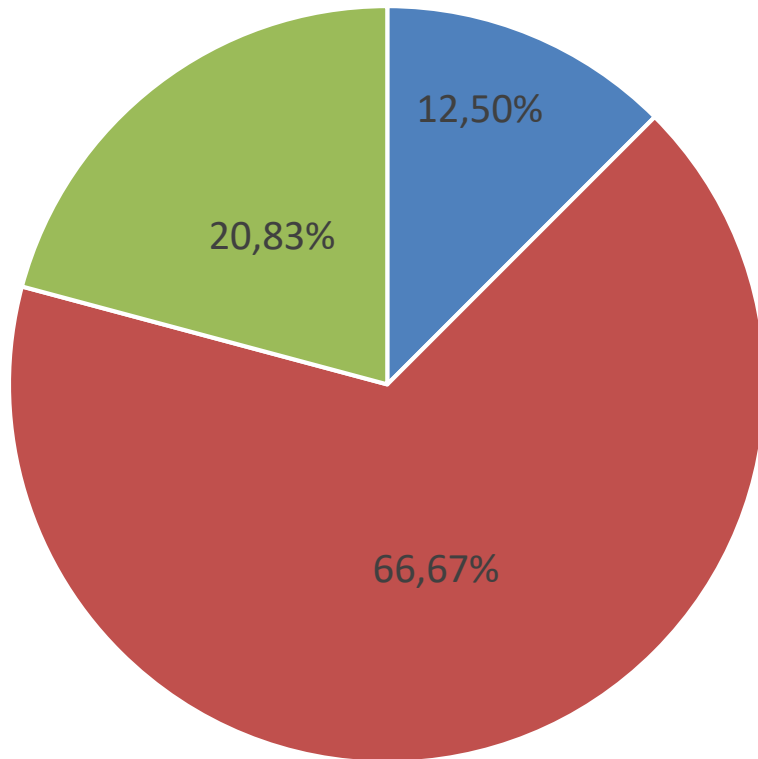
Mikä sai sinut käyttämään Kyläkyty-palvelua? (voit valita useamman vaihtoehdon)

Kuinka tyytyväinen tai tyytymätön olet Kyläkyty-palveluun? (1=Erittäin tyytymätön, 5=Erittäin tyytyväinen)

Matkustaisitko mieluummin usein tekemilläsi matkoilla:

- Perinteisellä aikataulutetulla ja tiettyyn reittiin perustuvalla joukkoliikenteellä
- Kutsuohjautuvalla liikenteellä (asiakkaan tilauksesta ovelta ovelle, esim. Kyläkyyti)
- En osaa sanoa

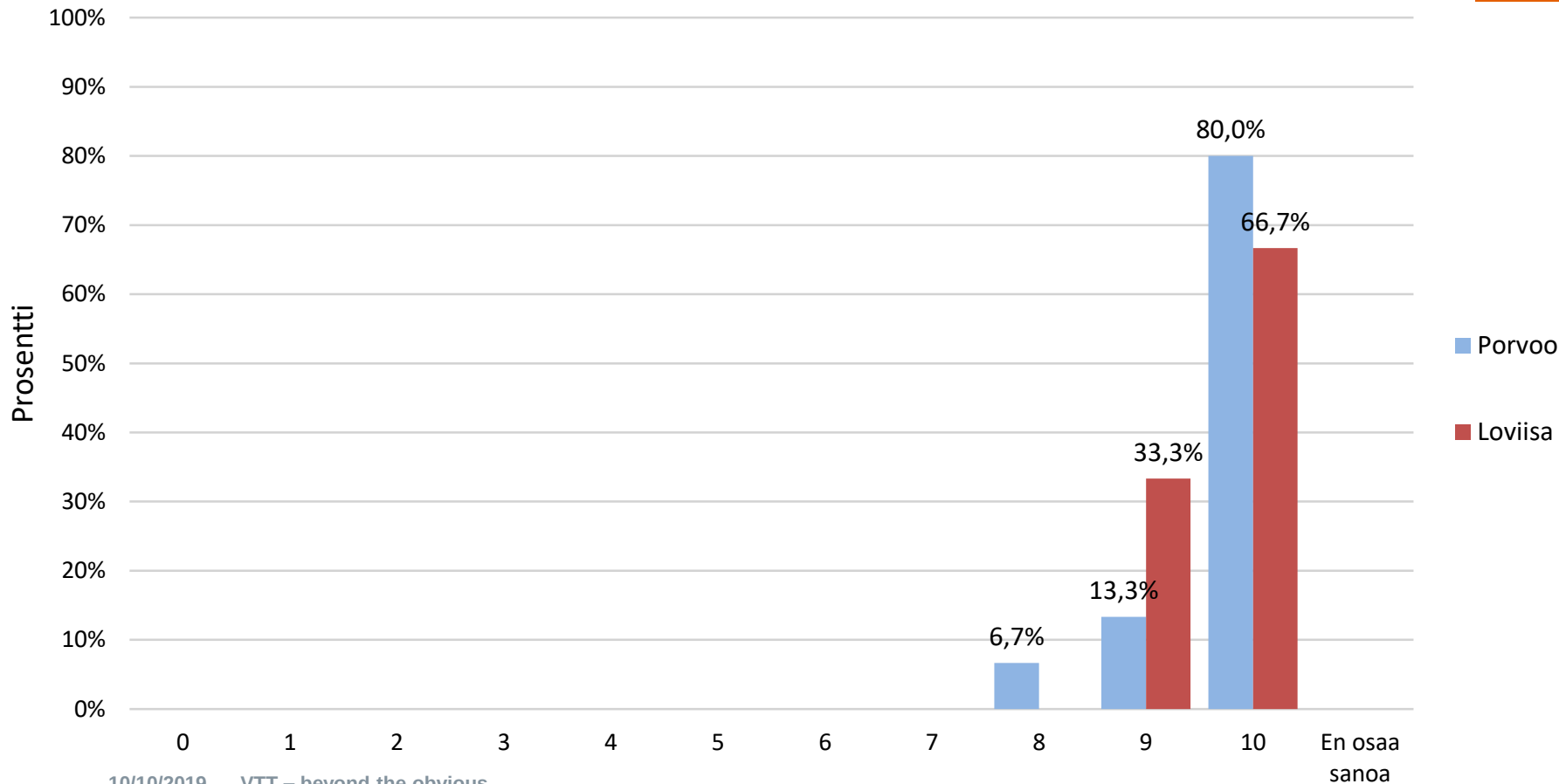
Arvioi kokemustasi Kyläkytyi -palvelusta

■ Porvoo
■ Loviisa

VTT

Kuinka todennäköisesti suosittelisit Kyläkyytiä ystävälle tai kollegalle? (0 = en missään tapauksessa, 10 = erittäin todennäköisesti)

Alustavia tuloksia liikennöitsijöiden näkökulmasta 1/2

- Pääosin neutraali tai melko positiivinen kokemus palvelusta
- Matkojen yhdistely toiminut pääsääntöisesti hyvin
  - Sovelluksen toimivuudessa vielä kehitettävää, kuljettajan osaamisella ja paikallistuntemuksella on ollut suuri rooli palvelun onnistumisen kannalta
- Vähäinen vaikutus liikennöitsijän toiminnan kannattavuuteen
  - Markkinaehtoisena liikenteenä palvelu olisi haastava saada kannattavaksi
  - Enemmän huomiota liikennöitsijöiden kulurakenteeseen ja kannattavan liiketoiminnan mahdollistamiseen

Alustavia tuloksia liikennöitsijöiden näkökulmasta 2/2

- Kun järjestelmä toiminut, ovat kuljettajat kokeneet työn mielekkääksi
- Kutsuohjautuvasti ajaminen koetaan järkeväksi.
- Asiakkaat olleet pääosin tyytyväisiä palveluun
- Asiakasryhmien erityispiirteisiin ja teknisen toteutuksen varmistamiseen tulisi kiinnittää enemmän huomiota ennen kokeilua

Kiitos!

arttu.lauhkonen@vtt.fi
jenni.eckhardt@vtt.fi

Kuljetusten välityksen ja yhdistelyn hankintamallien arviointi

Maria Merisalo
Erikoistutkija, VTT

9.10.2019

Esityksen sisältö

- Johdanto
- Hankintamallit
- Hankintamallien arviointi
- Jatkokehityskohteet

Johdanto

Arvioinnin lähtökohdat

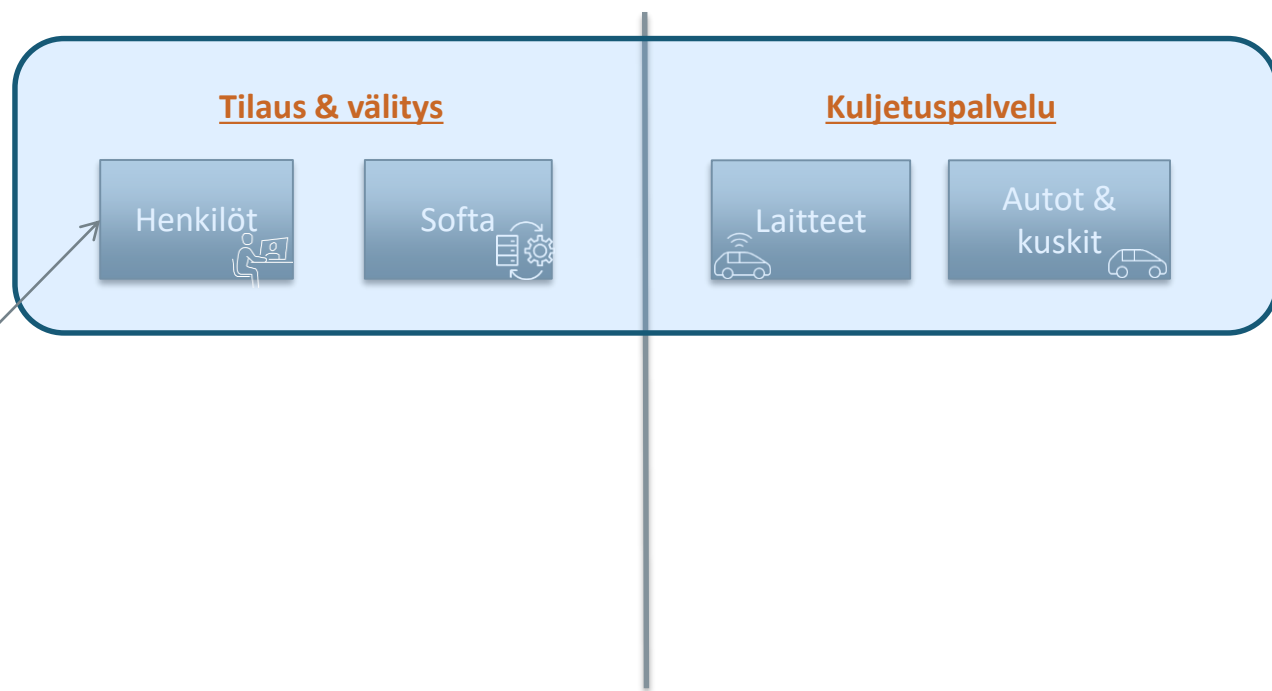
- Arvioidaan ennakoivasti erilaisten hankintamallien käytettävyyttä ALPIO-hankkeessa kehitettyjen ratkaisujen hankkimiseksi tulevaisuudessa
- Lähtökohtana kolme toisilleen vaihtoehtoista hankintamallia
  - Kokonaishankintamalli
  - Osittainen hankintamalli
  - Modulaarinen hankintamalli
- Työpajatyöskentely
- Asiantuntija-arviot

Arviointinäkökulmat

- Kustannusten nousun hillitseminen ja kustannussäästöt
- Aluetaloudellinen näkökulma
- Palvelujen laadun ja saatavuuden paraneminen
- Vastuun jakautuminen ja sen hallinta
- Vaadittava osaaminen ja resursointi
- Jatkokehitysmahdollisuudet ja joustavuus sopimuskauden aikana (kuten uusien MaaS-palveluiden käyttöönotto sopimuskaudella)

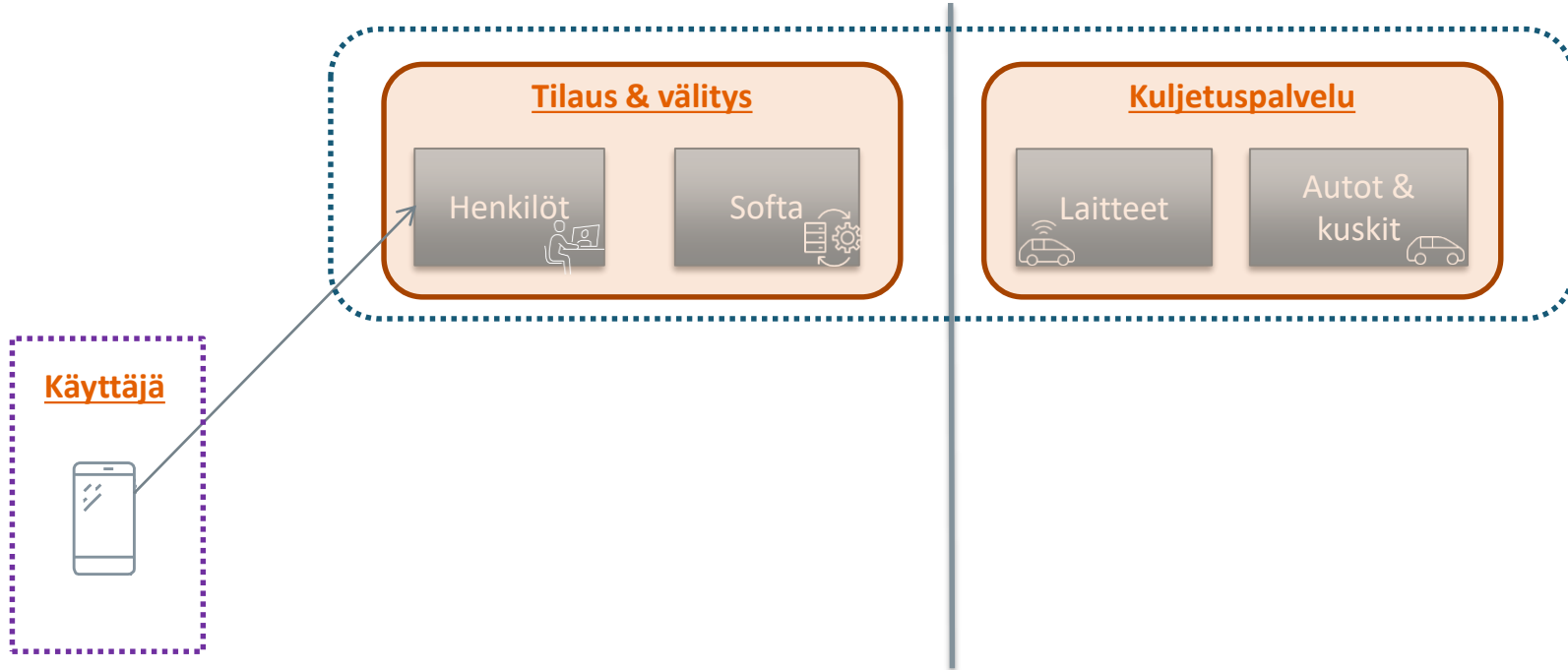

Hankintamallit

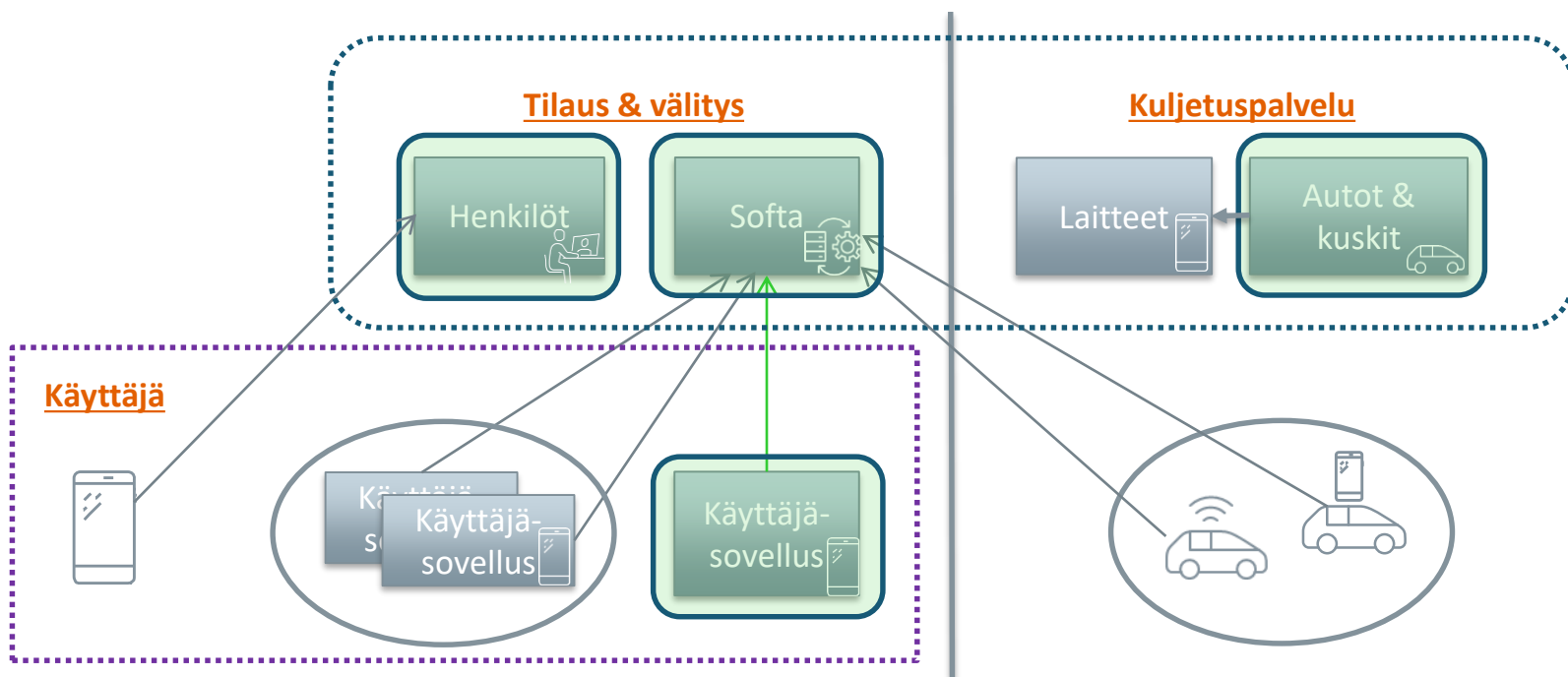
Hankintamalli 1

Kokonaispalvelumalli: kaikki yhden sopimuksen piirissä

Hankintamalli 2

Ositettu malli: Tilauskeskus & liikennöitsijät hankitaan erikseen

Hankintamalli 3
Modulaarinen malli: kaikki erikseen (ALPIO)

Avoimuus:
kolmansien
osapuolten
osallistuminen

Hankintamallien arviointi

Arviointinäkökulmat	Kokonaispalvelumalli	Ositettu malli	Modulaarinen malli
Kustannusten nousun hillitseminen ja kustannussäästöt	Kuljetusten yhdistelyn säästöpotentiaalia ei välttämättä saavuteta optimaalisella tavalla jos pienet hankintayksiköt toteuttavat hankinnan erikseen. Erityishuomio siiloihin.	Sopimuksissa on kiinnitettävä erityistä huomiota kuljetusten yhdistelyn mahdollisuuteen, jotta kustannussäästöjä voidaan saavuttaa Erityishuomio siiloihin.	Mahdollista hillitä kustannusten kasvua ja saavuttaa kustannussäästöjä alueellisen ja toimialoja yhdistävän yhteistyön kautta, esim. maakunnallinen alusta, johon voidaan yhdistää kunta- ja/tai toimialakohtaisia järjestelmiä. (huom! tällä hetkellä ei ole maakunnallisia hankintayksiköitä). Erityishuomio siiloihin: toimialakohtaiset moduulit?
Aluetaloudellinen näkökulma			Ideaalisti mahdollistaa kokonaan uusien palveluiden syntymisen ja liittämisen yhteiselle alustalle.

Arviointinäkökulma	Kokonaispalvelumalli	Ositettu malli	Modulaarinen malli
Palvelujen laadun ja saatavuuden paraneminen	Palveluiden laadun ja saatavuuden paraneminen sidoksissa sopimuksen määrittelyyn. Tulosperusteisen hankinnan mahdollisuus.	Palveluiden laadun ja saatavuuden paraneminen sidoksissa sopimuksen määrittelyyn. Tulosperusteisen hankinnan mahdollisuus.	Uusien palveluiden (moduulien) lisääminen voi mahdollistaa palvelujen laadun ja saatavuuden paranemisen sopimuskaudella. Tulosperusteisen hankinnan mahdollisuus.

Arviointi- näkökulma	Kokonaispalvelumalli	Ositettu malli	Modulaarinen malli
Vastuun jakautuminen ja sen hallinta	Tilaajan vastuu toimialakohtaisten siilojen ylittämisestä keskeinen, hankinnan toteutuksen vastuu jää pääasiassa toimittajalle	Tilaajalle jää suurempi vastuu (kokonaispalvelumalli in verrattuna) osien hallinnasta ja koordinaatiosta	Vastuukysymys keskeinen: vaatii vastuullisen tahon määrittämistä ja sopimista hankinnan kokonaisuuden koordinoinnin osalta. Vaatii yhteisen tahtotilan.

Arviointi- näkökulma	Kokonaispalvelumalli	Ositettu malli	Modulaarinen malli
Vaadittava osaaminen ja resursointi	Vaatii innovatiivisen hankintaosaamisen kehittämistä. Tilaajalle palvelukokonaisuuden toimittamisen kannalta resursoinnin kannalta kevyin vaihtoehto (yksi sopimus).	Vaatii innovatiivisen hankintaosaamisen kehittämistä. Useamman sopimuksen ja niiden osien hallinnointi vaatii tilaajalta enemmän kuin kokonais- palvelumallin käyttö.	Vaatii tilaajalta monipuolista osaamista ja resursointia (mm. innovatiivinen hankintaosaaminen, tilaus- ja välitystoimintojen yhdistäminen, IT-osaaminen, jne).

Arviointi- näkökulma	Kokonaispalvelumalli	Ositettu malli	Modulaarinen malli
Jatkokehitys- mahdollisuudet ja joustavuus sopimuskauden aikana	Vaatii erityistä huomiota kilpailutusprosessin aikana , tarpeiden ymmärrys ennakolta, tulevaisuuden tuntemus.	Vaatii erityistä huomiota kilpailutusprosessin aikana, tarpeiden ymmärrys ennakolta, tulevaisuuden tuntemus.	Hankintaa voidaan tarpeen mukaan täydentää lisäämällä avoimen rajapinnan kautta alustalle uusia moduuleja (palveluja), lähtökohtaisesti joustavampi tulevaisuuden tarpeiden näkökulmasta.

Yhteenveto arvioinnista

- Kustannusten kasvun hillitseminen alueellisen yhteistyön kautta
- Uudet ratkaisut voivat parantaa tai huonontaa palvelujen laatua ja saatavuutta, riippuen hankinnan onnistumisesta ja toteutustavasta ja myös siitä kenen näkökulmasta vaikutuksia tarkastellaan.
- Eri hankintamalleissa tilaajan ja toimittajan vastuut jakautuvat eri tavoin; modulaarisessa mallissa vastuukysymys on aivan keskeinen, vaatii eri hankintayksiköiden yhteisen tahtotilan maakunnallisen alustan hankinnalle
- Hankintaosaamisen kehittäminen ja resursointi
- Modulaarinen mallin joustavuus: hankintaa voidaan tarpeen mukaan täydentää lisäämällä avoimen rajapinnan kautta alustalle uusia moduuleja (palveluja).

Jatkokehityskohteet

Mahdollisuuksia kehitystyön jatkamiselle

- Uudenlaisia keinoja toteuttaa hankintaa
- Innovatiiviset hankinnat
- Keino-osaamiskeskus hankintakeino.fi

Kiitos!

maria.merisalo@vtt.fi

Työ jatkuu KEINO:n kehittäjäryhmässä!

- Hankintojen kehittäjäryhmissä paneudutaan yhdessä tiettyyn hankinnan kohteeseen – esimerkiksi uuden tyyppisiin kuljetuspalveluihin.
- Tavoitteena on parhaita toimintatapoja jakaen ja sparrausapua saaden edistää uuden tyyppisten hankintojen tekoa.

- **”Maksavat asiakkaat julkisiin kuljetuksiin”**
- Aloitustilaisuus 12.11 klo 14-16 (Helsinki ja Skype)
- [Ilmoittaudu mukaan!](#)

KESKUSTELUA

TILAISUUS ON PÄÄTTYNYT
Kiitos osallistujille!